

Treball Final de Grau:

La mesura de l'Economia Social i Solidària des de l'àmbit del govern local. El cas de Manlleu i àrea d'influència

Autora: Carla Díaz Ferrer (carla.diaz@uvic.cat)

Tutora: Dra. Anna M. Pérez Quintana

Grau en Administració i Direcció d'Empreses

Facultat d'Empresa i Comunicació

Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya

Curs 2016-2017

ÍNDEX

1. RESUM EXECUTIU	5
2. INTRODUCCIÓ.....	7
3. MARC TEÒRIC.....	11
3.1 ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA (ESS).....	11
3.1.1 Economia social.....	11
3.1.2 Economia solidària	16
3.1.3 Fronteres entre els diferents conceptes	22
3.2 ECONOMIA FORMAL I INFORMAL. FORMES JURÍDIQUES.....	27
3.2.1 Formes jurídiques de l'Economia Social i Solidària	27
3.2.2 Economia formal i informal.....	33
3.3 ESS I TERRITORI.....	35
3.3.1 L'ESS a Osona, Catalunya, Estat Espanyol i a nivell mundial	35
3.3.2 Xarxa de xarxes.....	42
3.3.3 Localitats on destaca l'Economia Social i Solidària	44
4. METODOLOGIA.....	49
4.1 DEFINICIÓ D'INDICADORS	49
4.2 FONTS PRIMÀRIES I FONTS SECUNDÀRIES.....	52
4.3 PROCÉS DE CONSTRUCCIÓ D'INDICADORS	53
5 RESULTATS DEL TREBALL DE CAMP	55
5.1 CONTEXTUALITZACIÓ DE MANLLEU I ÀREA D'INFLUÈNCIA.....	55
5.1.1 Identificació dels principals problemes socioeconòmics que trobem al territori.....	59
5.1.2 Objectius que es pretenen assolir a través de l'execució del projecte	61
5.1.3 Descripció de les iniciatives d'Economia Social i Solidària que podem trobar a Manlleu i àrea d'influència.....	63
5.2 PROPOSTA D'INDICADORS	68
5.2.1 Indicadors per mesurar el benestar social del territori (A)	68
5.2.2 Indicadors específics per a cada entitat d'ESS (B)	71
5.3 DADES RECOLLIDES PER ALS INDICADORS.....	75
5.3.1 Indicadors del grup A	75
5.3.2 Indicadors del grup B.....	87
6. CONCLUSIONS	103
7. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA	109

1. RESUM EXECUTIU

Coneixem l'impacte de l'economia social i solidària en el nostre municipi? Això és el què es va preguntar l'Ajuntament de Manlleu amb la pretensió de donar suport a aquest tipus d'organització del sistema econòmic i, de retruc, també fou el que va provocar la realització d'aquest treball.

Per consegüent, els objectius principals són: (1) obtenir els coneixements clau per tal d'entendre aquest tipus d'economia i (2) a partir dels indicadors proposats per un equip d'investigadores de la UVic-UCC, es durà a terme la recerca de les dades necessàries per al càlcul dels mateixos, la qual cosa permetrà acostar-nos a la mesura i avaluació l'economia social i solidària a Manlleu.

D'aquesta manera, l'Ajuntament de Manlleu podrà analitzar la viabilitat del seu projecte i definir de la millor manera com estimular l'ocupació i millorar el teixit de l'economia social de la zona.

We do know the impact of the application of social and solidary economy in a local government? This was the question asked by Manlleu's council, to support this kind of organizations from the economic system and furthermore also gave birth to this project.

As a result, the main aims are: obtain the key knowledges in order to understand this type of economy via indicators purposed by UVic-UCC investigators' team, the research of the necessary information for can build the indicators that will measure and will evaluate the Manlleu's social and solidary economy, comparing it with Osona and Catalunya.

In this way, the City council of Manlleu will be able to analyze the feasibility of his project and define the best way like stimulating the employment and improve the fabric of the zone.

Paraules clau: economia social, economia solidària, polítiques locals, administracions locals, Manlleu, indicadors, impacte i mesura.

2. INTRODUCCIÓ

Aquest treball tracta sobre la mesura de l'economia social i solidària (ESS) des de la perspectiva del govern local. Podem definir l'economia social i solidària com una altra manera de fer economia, que està conformada per un conjunt d'iniciatives que van des de la producció, passant per la comercialització, el consum i fins i tot pel finançament de les empreses.

Les entitats que porten a terme aquest tipus d'economia poden presentar diferents formes jurídiques tals com: cooperatives, associacions, fundacions, xarxes d'intercanvi, entre d'altres. Totes elles comparteixen uns elements comuns que són: prioritització de les necessitats abans que el lucre, sistema organitzatiu i de gestió democràtic, a més de donar gran importància al respecte pel medi ambient i la justícia social.

Per tant podem veure que, tot i que aquest plantejament econòmic va néixer a principis del segle XIX i va passar per diferents etapes amb més o menys presència social, ha arribat a dia d'avui amb molta força.

Per aquest motiu i per tal d'entendre aquest tipus d'economia, s'han definit els conceptes d'economia social, economia solidària i empresa social, així com les fronteres entre aquestes concepcions. A més s'han recordat les diferències entre l'economia formal i la informal.

També s'han analitzat diferents àmbits territorials (Osona, Catalunya, Estat Espanyol i a nivell mundial) per veure la presència que té aquest tipus d'economia.

El motiu principal pel qual s'han estudiat aquests conceptes ve donat pel fet que l'Ajuntament de Manlleu va contactar amb la Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya per encarregar la realització d'un subprojecte dins un projecte global d'impuls a l'ESS en el territori. Aquest subprojecte realitzat per un equip d'investigadores ha consistit en la creació d'un paquet d'indicadors que mesurin l'impacte i avaluin l'economia social i solidària de Manlleu i la seva àrea d'influència, amb la finalitat de fer créixer l'ocupació i millorar el teixit econòmic de la zona.

Per conseqüent ha estat necessari realitzar un estudi de contextualització de Manlleu, a més de celebrar diferents trobades amb persones responsables del projecte, i dur a terme diferents reunions i consultes amb la tècnica responsable de l'Observatori Socioeconòmic d'Osona,

Sandra Álamo; la tècnica del web 'Manlleu, dades obertes' de l'ajuntament de Manlleu, Anna Tubau; i la realització d'una Consulta a l'IDESCAT a través del formulari corresponent.

D'aquesta manera, les investigadores dels grups de recerca Emprèn i SoPCI varen aconseguir la informació necessària per a definir els indicadors, mentre que l'aportació d'aquest Treball Final de Grau consisteix en la cerca de les dades que proposen els indicadors definits. Aquests però estan dividits en 2 grans grups per obtenir diferents perspectives, és a dir, primer es persegueix una visió més generalitzada i en segon lloc, una més particular. Aleshores:

- El grup A pretén mesurar el grau de benestar social de Manlleu comparant-lo amb Osona i Catalunya. Per a poder-ho fer, s'han analitzat diferents àmbits tals com: Demografia-immigració, mercat laboral i economia, habitatge, salut i serveis socials, educació i medi ambient.
- El grup B està pensat per tal d'aconseguir mesurar dades més específiques de cadascuna de les empreses i organitzacions que realitzen aquest tipus d'economia en el territori de Manlleu. Així doncs, l'objectiu del segon grup d'indicadors és mesurar el pes de l'economia social. En aquest cas, s'han tingut en compte 9 àmbits, i són: Dades generals, governança, ocupació i organització del treball, riscos laborals, aplicació de resultats, clients, finançament, operacions i processos i gestió de residus. Per a poder aconseguir la informació ha estat necessari realitzar 5 entrevistes a diferents entitats de Manlleu i àrea d'influència.

A més, és important destacar que durant aquest procés de creació, els agents socials implicats en el projecte (o Stakeholders) han participat de manera activa, donant l'opinió sobre els indicadors fins a definir els definitius.

És per això que el treball de camp ha consistit en la recerca de la informació dels indicadors proposats pels tres territoris definits, i d'aquesta manera disposar dels coneixements necessaris per impulsar el projecte de l'Ajuntament i així aconseguir els seus objectius. Alguns d'aquests són:

- Portar a terme diferents accions innovadores per totes aquelles persones que actualment es troben en situació de risc d'exclusió social.
- Generar ocupació a través de noves iniciatives.

- Crear i formar una nova Xarxa de Xarxes per tal de cooperar entre elles i millorar en eficiència i eficàcia.
- Millorar les iniciatives existents i crear-ne de noves.
- Crear nous perfils professionals vinculats a les necessitats que pateix el territori.
- Definir el rol que ha de tenir l'administració en el desenvolupament local.
- Generar, fomentar i donar a conèixer altres formes d'economia en tot l'ecosistema econòmic i social dins del territori definit.

Posteriorment es fa una valoració dels resultats dels indicadors, concretament els del grup A i es finalitza el treball amb unes conclusions, amb la finalitat de comprovar si realment s'han assolit els objectius o no, expressant les idees clau i si s'escau, suggerir propostes de millora.

3. MARC TEÒRIC

3.1 ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA (ESS)

A dia d'avui, definim l'economia social i solidària com una altra manera de fer economia. Una economia conformada per un conjunt d'iniciatives que abasten des de la producció, comercialització, consum i fins i tot pel què fa al finançament de les empreses.

Cal destacar que aquestes iniciatives treballen des de les perspectives més democràtiques i equitatives i sempre amb solidaritat i respecte tant per a les famílies, com pel medi ambient. És a dir, prioritzen aquests objectius. Just al contrari que les empreses més capitalistes.

Les empreses que porten a terme aquest tipus d'economia tenen forma jurídica de cooperatives o bé són organitzacions de propietat col·lectiva, com poden ser: associacions, xarxes d'intercanvi, espais dedicats a la comunitat, etc.

D'aquesta manera, podríem introduir l'Economia Social i Solidària com un tipus d'economia on es prioritzen les necessitats humanes abans que el lucre, on el sistema organitzatiu d'aquestes entitats és democràtic i on es dóna una gran importància al respecte pel medi ambient i com no, a la justícia social.

3.1.1 Economia social

El primer cop que es va parlar sobre **l'economia social** va ser al segle XIX pels autors John Stuart Mill i Leon Walras. Aquests van ser els primers en donar aquest nom a les organitzacions que es creaven com a resposta dels nous problemes socials que la nova societat capitalista generava.

Walras considerava que l'economia social era una part substancial per la ciència econòmica ja que la justícia social era un objectiu ineludible en l'activitat econòmica.

Així doncs, les noves organitzacions que portaven a terme aquestes activitats eren principalment cooperatives, mútues, associacions i fundacions. Avui en dia, aquestes quatre continuen essent el nucli de l'economia social.

Aquest tipus d'economia ha passat èpoques amb més o menys presència social, però fou a partir dels anys 70 del segle XX quan va ressorgir l'economia social de manera generalitzada. Durant aquesta dècada es va produir una crisi econòmica, que va provocar una pèrdua de capacitat dels estats a nivell europeu com a dinamitzadors de l'economia, així com una reducció de la capacitat de regular i generar treball (ECOCRI, 2009). Degut a la falta de treball i al risc d'exclusió del mercat laboral, es van començar a crear les primeres dinàmiques de l'autotreball.

Així doncs, per solidaritat i per afrontar les noves necessitats que no es podien satisfer (particularment en zones on la població no disposava de gaires recursos), es desenvoluparen activitats que afavoriren el medi ambient i el benestar social, amb un esperit de cooperació, de democràcia i de responsabilitat.

En la Conferència Europea Permanent de Cooperatives, Mutualitats, Associacions i Fundacions que es va portar a terme el 2002, es van descriure un seguit de principis que segueixen les organitzacions que operen dins l'ESS i alguns d'aquests són:

- Preferència per la persona per sobre del capital
- Adhesió voluntària i oberta
- Defensa i aplicació dels principis de solidaritat i responsabilitat.
- Destinar la majoria dels excedents aconseguits al desenvolupament sostenible, a millorar l'interès dels serveis prestats als membres i als interessos que afavoreixen el benestar global.

Així mateix, les organitzacions que porten a terme aquest tipus d'economia, normalment tenen aquestes característiques:

- Democràcia: les decisions es prenen conjuntament
- Equitat: els diferents drets i deures que es porten a terme a l'empresa es reparteixen equitativament entre els socis.
- Justícia distribuïda: els socis de l'empresa defineixen quins seran els criteris de repartiment de remuneració i beneficis de la manera més justa possible.
- Cura del medi ambient: l'empresa seguirà totes les normatives respecte el medi ambient, a més del fet que els criteris ecològics guiïn els objectius de l'organització.
- Consum necessari: consisteix en produir un bé o un servei que serveixi per cobrir les necessitats bàsiques de les persones evitant d'aquesta manera el consumisme.

Per altra banda, a finals dels anys 70, el “Comité nacional de liaison des activités coopératives, mutuelles et associatives” va donar a conèixer la *charte de l'économie sociale* en la qual es definien com “entitats que no pertanyen al sector públic, amb funcionament i gestió democràtica amb igualtat de drets i deures dels socis, practicant un règim especial de propietat i distribució dels beneficis i destinant els excedents al creixement de l'entitat i a la millora dels serveis dels socis i la societat” (Monzón,2006).

A partir d'aquest moment es van començar a escoltar diferents declaracions del mateix estil en diferents països europeus, i en totes aquestes destacava: la distribució dels beneficis no vinculada al lucre propi de l'organització, la democràcia en la gestió, la millora en els serveis destinats a la comunitat, etc.

Al llarg d'aquestes continuades declaracions, les entitats de l'economia social es van anar plasmant a la societat com una realitat diferenciada, amb un reconeixement legal i institucional a la normativa de diferents països, a nivell comunitari tant en el Parlament Europeu com en el Comitè Econòmic i Social Europeu.

La Internacional Centre of Research and Information on the Public, Social and Cooperative Economyses (CIRIEC) és una organització científica no governamental a nivell internacional que a dia d'avui és la principal referència acadèmica dels estudis relacionats amb l'economia social. Aquesta organització amb seu a Lieja (Bèlgica), està formada per 13 seccions nacionals de les quals 9 són europees: Àustria, Bèlgica, França, Alemanya, Portugal, Espanya, Itàlia, Suècia i Turquia; 3 americanes: Argentina, Brasil i Canadà; i una asiàtica, Japó. Tot i que hi hagi tantes nacionalitats i tan diferents, les arrels de la CIRIEC-Internacional són d'origen francès.

Aquesta organització científica es consolida com una xarxa internacional d'investigadors que desenvolupen estudis en base a:

- Saber sobre economia pública i economia social i cooperativa
- La producció acadèmica de la seva revista de reconegut prestigi *Annals of public and cooperative economics*. Al mateix temps també publiquen periòdicament *working papers* i publicacions en forma de llibre amb estudis més de tipus monogràfic.

CIRIEC-Internacional segueix aposant per utilitzar el concepte d'economia social ja que es neguen a que sigui un concepte amb caducitat o atemporal. No obstant, degut a les diferents experiències d'índole jurídica que hi ha arreu del món, va provocar que s'adoptés una nova

definició per l'economia social com **un concepte que prescindeix de criteris jurídics i administratius i es centra en l'anàlisi del comportament dels actors de l'economia social** (Monzón, 2006).

Així doncs la definició acceptada pel Consell econòmic i social europeu a través de les investigacions que va encarregar a Chaves i Monzón al 2006 sobre l'economia social en la Unió Europea, és la següent: **Conjunt d'empreses privades organitzades formalment, amb autonomia de decisió i llibertat d'adhesió. Aquestes són creades per satisfer les necessitats dels seus socis a través del mercat, produint béns i serveis, assegurant o finançant, en les que l'eventual distribució de beneficis o excedents entre els socis així com la presa de decisions, no estan lligats directament amb el capital o cotitzacions aportades per cada soci, corresponent un vot a cada un d'ells. L'Economia social també agrupa a aquelles entitats privades organitzades formalment amb autonomia de decisió i llibertat d'adhesió que produeixen serveis de no mercat a favor de les famílies, on els seus excedents, si n'hi ha, no poden ser apropiats per agents econòmics que les creen, controlen o financen.**

Per tant, podem veure que l'Economia social es defineix ara en els seus 2 eixos: el mercat, on operen les entitats més tradicionals, i el no mercat, on operen organitzacions sense ànim de lucre.

El CIRIEC, juntament amb el sistema nacional de comptes de les Nacions Unides 1993 (SCN-93) i el sistema de comptes Europeu (SEC-95) creuen que el sector està dividit en 2 grups o subsectors:

- EL MERCAT: les organitzacions que treballen en aquest subsector han de complir un mínim de 3 requisits:
  - o Aquestes organitzacions són creades per satisfer les necessitats dels seus socis. Moltes vegades el soci també és l'usuari principal de l'activitat.
  - o Les empreses venen els seus productes a un preu econòmicament significatiu per tal d'obtenir els seus propis recursos.
  - o Tenen la capacitat de distribuir excedent entre els seus socis-usuaris però no en funció del capital que ha aportat cadascú sinó d'acord amb l'activitat que cadascú desenvolupa.

El nucli principal d'aquest sector el formen les cooperatives i mútues, però també hi ha lloc per empreses que exerceixen l'economia social, les societats laborals o de responsabilitat limitada o aquelles empreses que es dediquin a la inserció laboral.

El principi bàsic per tal de poder formar part d'aquest grup és que la gestió de l'organització ha de ser democràtica tant pel que fa als òrgans de decisió com en el repartiment de beneficis.

És per això que més enllà de la forma jurídica que tingui cada organització serà fonamental el compliment d'aquest principi.

- EL NO MERCAT: dins d'aquest subsector també podem trobar empreses que es dediquen a l'economia social, a més d'entitats privades, associacions i fundacions que ofereixen serveis a tercers, etc. En aquest tipus d'activitat econòmica les empreses segueixen els principis següents:
  - poden comercialitzar al mercat però amb uns preus que no siguin econòmicament significatius.
  - Normalment aconsegueixen els seus recursos econòmics gràcies a donacions, quotes de socis, subvencions, etc.
  - Els seus excedents, en cas que n'hi hagi, no se'ls podrien apropiat membres de la mateixa organització.

El sistema de comptes Europeu (SEC-1995) ho denomina com "institucions sense ànim de lucre al servei de les llars".

El CIRIEC accepta com a excepció les empreses del "tercer sector" enteses com a organitzacions de no mercat que treballen pel benestar de les famílies, que segueixen una estructura democràtica i els seus productes o serveis siguin béns preferencials o d'interès general.

Així doncs, independentment de la classificació que acabem de realitzar, totes aquelles organitzacions que treballen amb l'economia social normalment compleixen un conjunt de característiques. Les més destacades són les següents:

- Són entitats privades
- Tenen autonomia per tal de poder decidir
- Tenen llibertat d'adhesió

- La distribució dels seus beneficis entre els socis serà en funció de l'activitat que es porti a terme i no en funció del capital aportat a l'organització.
- La gestió interna de l'empresa es fa de manera democràtica.

Com a conclusió, cal destacar que el criteri principal per tal de formar part de l'economia social és que l'organització en qüestió es gestioni de manera democràtica, tant si són empreses que operen en el mercat o en el no mercat.

3.1.2 Economia solidària

L'economia solidària neix com a una branca de l'Economia social i suposa un intent de repensar les diferents relacions econòmiques que s'estan portant a terme des d'uns punts de vista alternatius.

L'Economia Solidària, persegueix construir relacions de producció, distribució, consum i finançament basats en la justícia, la cooperació, la reciprocitat i l'ajuda mútua.

Així doncs es posa al centre del sistema econòmic a les persones i al seu lloc de treball de manera que els mercats treballin per tal de millorar el benestar dels ciutadans i del medi ambient.

L'economia solidària fa referència a un conjunt d'enfocaments teòrics i realitats socio-econòmiques i institucionals que des de finals del segle XX estan desenvolupant un sentit de pertinença a una forma diferent d'entendre el paper de l'economia i els processos econòmics de les societats actuals.

Per tant, l'economia social és present tant al primer món com en el tercer, tot i les diferències respectives.

Tot i així, la majoria d'autors que teoritzen sobre l'economia solidària com Chávez y Monzón (2006), Guerra (2004) i Coraggio (2004) entre d'altres, coincideixen en què s'han de distingir dos enfocaments principals: l'enfocament europeu (sobretot d'origen francès i belga) i l'enfocament llatinoamericà (principalment d'origen xilè, argentí i brasiler). Els dos enfocaments tenen molts punts en comú però també moltes diferències, prou significatives com per tenir-les en compte.

Enfocament Llatinoamericà.

És a principis dels anys 80 que el concepte d'economia solidària arriba a aquest territori de la mà del autor xilè Luis Razzeto (2000). És doncs, durant els anys 90 quan aquest concepte comença a generalitzar-se a través de xarxes internacionals i conferències al llarg del continent.

L'economia popular o economia del treball són conceptes que en molts casos són utilitzats com a sinònims de l'economia solidària i que són igual d'habituals en l'Amèrica llatina. Tot i així, hi ha autors com J.L Coraggio (2004) que no hi estan d'acord ja que consideren que són conceptes molt diferents entre ells.

Així mateix, l'autor Pablo Guerra (2004), destaca que hi ha tres fonts principals sobre les diferents manifestacions teòriques de l'economia solidària i les diferencia així:

- La primera considera que la representa l'autor Luis Razzeto (2000). Segons aquest autor, l'economia solidària es caracteritza per una orientació de crítica i té l'objectiu de transformar les grans estructures i els sistemes d'organització que caracteritzen l'economia actual. Per Razzeto doncs, en la producció, l'element que defineix la racionalitat de l'economia solidària és destacar el treball per sobre del capital. Pel que fa a la distribució, a més del valor monetari, la lògica, la redistribució i la cooperació haurien de ser els elements que determinin l'assignació dels recursos productius, de béns i de serveis. Pel que fa al model de consum, l'autor emfatitza amb el canvi en l'economia actual de satisfacció de les necessitats. Creu que aquesta està substituïda per una visió més integral de la satisfacció de les necessitats humanes, per una opció per l'austeritat, la simplicitat, per compatibilitzar models de consum i alhora cuidar el medi ambient, per realitzar intercanvis justos, etc.
- La segona font sorgeix de les trobades promogudes per la confederació llatinoamericana de cooperatives de treballadors (Colacot). Tot i així, Guerra considera que no hi ha hagut un intent de generar una teoria comprensible sobre l'economia solidària per part de l'organització. Per contra, reconeix que si que s'ha realitzat un important esforç en estendre aquesta temàtica en diferents ambients cooperativistes. Tot plegat ha desembocat en la integració de l'economia de la solidaritat en l'estratègia de desenvolupament de la central llatinoamericana de treballadors (CLAT).
- Per últim, Guerra considera que Brasil és la tercera font de l'economia solidària del continent llatinoamericà. Tot i així reconeix els esforços realitzats per països com:

Argentina, Equador o Uruguai. Així doncs, a Brasil hi ha hagut un fort moviment de forces a favor de l'economia solidària tant per la implicació de la *Central Unificada de Trabajadores*, com per un important moviment per tal de generar una xarxa d'institucions per tal d'investigar i promoure aquest tipus d'economia. Actualment al Brasil hi ha tres importants universitats que estan contribuint a la construcció teòrica de l'economia solidària.

Enfocament europeu.

A Europa, el naixement i l'evolució de l'economia solidària està molt lligat amb el desenvolupament experimentat per l'economia social i les seves estructures organitzatives i empresarials clàssiques. Les empreses cooperatives, les mútues i les associacions han experimentat un progressiu procés d'institucionalització al llarg dels segles XIX i XX fins arribar a posar en qüestió alguns dels valors fonamentals de les empreses socials.

Hi ha hagut moltes mútues i cooperatives que la generalització les ha convertit en organitzacions "paraestats", han perdut al llarg del camí el seu caràcter de filiació voluntària i/o la seva independència dels poders públics. Moltes vegades s'han generat desequilibris en la balança dels seus objectius i també pel què fa a les seves formes organitzatives. És el què Maggio i Powell (1983) anomenen "isomorfisme mercantil" a on aquestes organitzacions s'han anat acostant a la lògica del capital i la maximització del retorn als seus propietaris en detriment de la filosofia principal del cooperativisme.

Així doncs, davant d'aquesta situació, alguns autors com el sociòleg francès Jean-Luis Laville (2004), donen suport al terme "nova economia social" per tal de denominar a aquelles organitzacions/empreses que neixen a Europa a partir dels anys 70. Així és com paulatinament aquest concepte ha anat desembocant cada vegada més a l'economia solidària.

El concepte d'economia solidària ha adoptat un doble enfocament que ha generat diferents línies de pensament però que en alguns casos comparteixen conceptes. Aquest fet ha provocat que hi hagi bastanta confusió conceptual i que moltes vegades s'utilitzin termes com a sinònims d'altres sense ser-ho. A continuació es detallen els enfocaments comentats anteriorment.

El primer, adapta una perspectiva macro. Es tracta d'entendre l'aportació de l'economia solidària a una nova forma d'entendre l'economia. És a dir, una nova manera d'entendre que

s'ha d'anular la visió tradicional i permetre una democratització de les formes de producció, distribució i consum.

Autors com Laville, Erne o Mendell creuen que un dels elements més interessants que aporta l'economia solidària és que no es defineix com un conjunt d'activitats econòmiques amb un propòsit social, sinó que es basa en un concepte més ample de l'economia i fins i tot de la política. Des de la dimensió sociopolítica, bàsicament defensen que les experiències en l'economia solidària suposen un avanç cap a la democratització de la societat ja que proporciona visibilitat, i aporta iniciatives generades des de la societat civil, cosa que en l'ortodòxia capitalista, només hi hauria espai per lo privat. Des de la visió socioeconòmica, l'enfocament de l'economia solidària se sustenta sobre la idea que l'economia no es redueix únicament al mercat com a tal sinó que també ha d'incloure els principis de redistribució i reciprocitat inspirats en els tres pilars de l'economia de Polanyi que són: el mercat, la redistribució realitzada principalment per l'estat i la reciprocitat i la donació voluntària que exerceix la societat civil.

Aquest enfocament macro, porta implícit a una voluntat de transformar la societat de la que l'economia solidària n'és una part fonamental. És per això que es va convertir en un important referent teòric per l'economia llatinoamericana. Tot i així les propostes europees són menys agressives que les llatines pel què fa als canvis que proposen i a la seva confrontació amb el model capitalista establert.

El segon enfocament de l'economia solidària a Europa és de caràcter més micro. Aquest concentra la seva atenció en experiències concretes de l'economia centrant-se principalment en l'anàlisi de les organitzacions, el seu funcionament, les seves característiques, les diferents formes jurídiques que tenen, els sectors als quals es dediquen, la forma de gestionar els seus recursos, etc.

Des d'aquest punt de vista, la preocupació es redueix al proposar models alternatius com per exemple trobar llocs per aquestes empreses i organitzacions en l'economia actual, buscant la forma que puguin conviure amb empreses mercantils típiques i del sector públic.

Evidentment, aquest enfocament redueix la càrrega política de l'economia solidària i dóna lloc a un cos molt important de la literatura centrada directament en allò que s'anomena empresa social.

El concepte **d'empresa social** neix a Europa i als Estats Units pels volts dels anys 90. Tot i així la seva conceptualització s'ha desenvolupat principalment a Europa bàsicament per la Xarxa Europea d'investigació EMES, xarxa formada per investigadors de 15 països de la UE. Segons ells, una empresa social la defineixen com “ una organització creada amb l'objectiu de beneficiar a la comunitat, iniciada per un col·lectiu de ciutadans i en la que l'interès material dels inversors de capital està subjecte a límits. Les empreses socials, a més a més, posen especial valor en la seva autonomia i en el risc econòmic derivat de la seva continua activitat socioeconòmica” (EMES¹, 1996). A més, volen distingir entre dos criteris, un més enfocat a un aspecte econòmic i l'altre és més social.

Pel què fa als criteris econòmics:

- Activitat continuada en la producció de béns i/o serveis. Aquest fet provoca que hi hagi una implicació directa en l'activitat i és una de les principals raons per les quals existeixen empreses socials.
- Autonomia. Les empreses socials destaquen per la capacitat d'autonomia que tenen. Aquest tipus d'empreses no estan controlades ni dirigides per altres organitzacions, ni tan sols pel sector públic, el què si és cert és que poden rebre subvencions de l'estat.
- Alt risc econòmic. Aquest tipus d'empreses estan exposades a patir un alt risc econòmic per que, ja sigui de manera parcial o total, l'haurà d'assumir la pròpia organització. La viabilitat d'aquesta dependrà de l'interès, ganys i esforços que els seus membres hi vulguin proporcionar.
- Treball assalariat. En aquest tipus d'organitzacions és habitual que els salaris siguin remunerats. Igualment es podran combinar recursos monetaris amb no monetaris, treball voluntari...etc. De manera que, encara que existeixin diferents formes de recompensar, una part haurà de ser de forma econòmica.

---

1. EMES és una xarxa d'onze centres universitaris de recerca i nou investigadors individuals. Aquesta xarxa es dedica principalment a la investigació sobre l'empresa social i el tercer sector. EMES és una xarxa coneguda arreu del món i col·labora amb centres a l'Àsia, a l'Amèrica del nord, a l'Amèrica llatina i a l'Àfrica.

El seu objectiu és triple: per una banda treballen per aconseguir un cos europeu de coneixements tan teòrics com empírics sobre: l'empresa social, l'economia social, l'economia solidària, la innovació social i el tercer sector.

En segon lloc, intenten mostrar evidències científiques sobre l'evolució de l'empresa social i per últim, intenta reforçar la seva posició a nivell mundial i fer créixer la cooperació amb diferents centres arreu del món.

EMES, a més, porta a terme estudis multidisciplinaris per comprendre la diversitat d'experiències a tots els nivells (nacional i internacional), a més d'investigar com les empreses i organitzacions del tercer sector operen en les seves respectives societats. Aquesta xarxa difon els resultats dels seus projectes a través de publicacions i conferències.

Per altra banda, distingim els criteris socials:

- Objectiu: beneficiar a la comunitat o a un grup específic de persones. És a dir, proporcionar benestar tant a nivell humanitari com promoure el sentit de la responsabilitat social de les pròpies organitzacions.
- Iniciativa promoguda per un grup de persones. Encara que en la majoria de situacions hi haurà un líder, no es pot ignorar el fet que les empreses socials són producte de dinàmiques portades a terme de manera col·lectiva.
- El poder de decisió no està basat en la propietat del capital. Això vol dir que encara que els propietaris del capital tinguin un paper essencial en l'organització, les decisions es prendran de manera conjunta amb la resta de persones que hi formen part.
- Naturalesa participativa. La representació de consumidors i usuaris i la gestió participativa, són característiques fonamentals en les empreses socials. En molts casos, un dels objectius d'aquests tipus d'organitzacions és impulsar la democràcia a través de les activitats que porten a terme.
- Distribució limitada de beneficis. Aquest tipus d'organitzacions poden distribuir beneficis fins a un cert punt. Això es fa per tal d'evitar la maximització de beneficis dels usuaris.

Si comparem les empreses socials amb les associacions tradicionals, podem veure fàcilment que les socials tenen un risc econòmic més elevat associat a les seves activitats i tendeixen a estar més orientades al conjunt de la comunitat, és a dir posen més interès a nivell general.

Tot i així, existeixen moltes altres definicions d'empresa social ja que cada una posa èmfasi en algun aspecte determinat. Tot i així, la majoria de definicions comparteixen que les empreses socials estan en algun punt entre el sector privat i el públic o entre les organitzacions que no tenen cap ànim de lucre o les empreses del mercat tradicional. És per això que moltes vegades costa distingir entre una empresa social i una empresa privada que practiqui la responsabilitat social corporativa.

El fet que existeixin multitud de definicions provoca que les comparacions o les avaluacions de les actuacions no siguin molt rigoroses. Segons Helen Haugh (2004) això és degut a que el creixent interès per les empreses socials ha estat més dirigit des de les polítiques per a la seva promoció que no pas des de la investigació sobre la seva naturalesa. Això ha donat lloc a un conjunt de valoracions sobre el potencial de les empreses socials per: contribuir a la creació de capital social, crear noves formes de treball, promoure el desenvolupament local, consolidar

els recursos locals, etc. En canvi, segueix sense existir evidència sobre el seu valor i contribució, ni teories que regeixen la seva creació, gestió i desenvolupament.

Per altra banda, cal desatacar que hi ha una altra visió d'empresa social i és que aquesta posa èmfasi no tant en el model organitzatiu com en la pròpia acció d'emprendre amb un objectiu més de caire social, en les persones emprenedores i en tot allò que faciliti el sorgiment i l'èxit. Aquesta visió en anglès és coneguda com "Social Entrepreneurship" i països com Anglaterra i Estats Units valoren la seva importància i és per això que en les universitats del país imparteixen programes específics sobre aquest tema.

3.1.3 Fronteres entre els diferents conceptes

- **Economia social i Non Profit Organizations (N.P.O)**

Tal i com hem pogut veure, una empresa social i una organització sense ànim de lucre tenen bastants punts en comú, però hi ha aspectes que les fa ser molt diferents entre elles.

Per tal que una empresa es pugui considerar que porta a terme l'economia social, ha de partir de la base que la gestió de la mateixa ha de ser democràtica, tant en la presa de decisions, com a l'hora de repartir beneficis, com en l'accés a la informació. Per altra banda, també s'inclouen associacions que no siguin de mercat i que també parteixin d'unes bases democràtiques. Així doncs, hi ha un conjunt d'associacions que tot i ser lucratives quedarien excloses de conformar l'economia social. Alguns exemples són: escoles, universitats, entitats culturals, etc.

Pel contrari, les organitzacions N.P.O, comparteixen com a principal requisit la no lucrativitat. És per això que les cooperatives i les mútues queden excloses. Així doncs el marge entre l'economia social i les N.P.O queda reduït a un seguit d'associacions voluntàries, creades amb l'objectiu d'oferir béns o serveis a preus irrellevants i que funcionin de manera democràtica.

Tot i així, molts autors incideixen en què per determinar si una empresa és N.P.O o per altra banda, desenvolupa l'economia social serà important conèixer qui és el beneficiari de l'activitat que es porta a terme. És a dir, les empreses de l'ES es creen per tal de satisfer les necessitats dels socis-fundadors i després per afavorir al benestar de la comunitat. Mentre que les organitzacions sense ànim de lucre poden crear-se per tal de proporcionar algun bé o servei a la comunitat o per satisfer els interessos de les societats que les financen.

- **Economia social i empresa social**

Aquests dos camps estan estretament relacionats i fins i tot comparteixen molts punts. Tant és així que molts autors treballen amb les dues "escoles" que les representen, la EMES i la CIRIEC. Amb tot, s'ha de tenir molt en compte que aquestes escoles provenen d'origens diferents on la primera és d'origen francòfon i la segona més anglosaxona. Aquestes conformen diferents xarxes d'investigació però les dues treballen a nivell europeu amb un objecte d'estudi molt semblant.

Des del CIRIEC (International Centre of Research and Information on the Public, Social and Cooperative Economy) s'afirma que les empreses socials són reconegudes i identificades, però que formen part d'un concepte major, l'economia social. Tot i així, els teòrics de l'empresa social creuen que l'economia social principalment s'identifica a través de les cooperatives i les mútues i que el fet d'haver-se d'ajustar a aquestes figures jurídiques dificulta l'anàlisi d'altres empreses que potser no regeixen aquestes estructures però que tenen objectius purament socials.

Les empreses socials han de suportar cert risc econòmic, de manera que comercialitzaran més o menys en el mercat en funció de la seva capacitat per autofinançar-se. És per això que, tal i com comentàvem anteriorment, les associacions que no actuen en el mercat i que sobreviuen gràcies al voluntariat, no podrien considerar-se empreses socials.

No obstant, en la mesura que aquestes associacions treballin de manera democràtica, si podrien formar part del què es coneix com Economia Social (fins i tot, sense ser democràtiques també podrien formar-hi part sempre i quan s'oferissin béns preferents²).

Una altra diferència és que les cooperatives i les mútues tendeixen a prioritzar els interessos dels seus membres cosa que les empreses d'economia social ho fan a nivell comunitari.

---

2. Els béns preferents són aquells béns que satisfan les necessitats preferents dels individus però també satisfan les necessitats de la societat en general. Per aquest motiu es consideren preferents i com a tals han de ser tractats per l'Estat. Aquest, ha de proveir aquests béns o estimular la creació d'aquests, ja que d'aquesta manera augmentarà el benestar tant social com individual.

Al mateix temps, les empreses socials incorporen diferents col·lectius (stakeholders) entre els seus membres, ja siguin beneficiaris, treballadors o grups comunitaris.

Així doncs, les empreses socials podrien definir-se com aquelles empreses, a més de les cooperatives i les mútues, que neixen per tal de satisfer certes necessitats socials, independentment de la seva fórmula jurídica. Alguns exemples d'aquests tipus d'empresa són: empreses d'inserció laboral, empreses de transport públic, agències de desenvolupament local, societats anònimes, societats laborals, etc.

- **Economia social i economia solidària**

A nivell global és conegut que l'economia solidària és una branca més dins de l'arbre de l'economia social. La CIRIEC, en un dels seus informes més recents, la defineix com a una de les formes de l'economia social. És per això que cada vegada és més habitual veure el concepte "d'economia social i solidària" en diferents àmbits ja siguin congressos, fòrums, publicacions arreu del món, etc. Tot i així, és convenient realitzar una revisió sobre els elements i les dinàmiques que comporten aquests dos termes.

Pel que fa a les empreses d'economia social clàssica, bàsicament són mútues i cooperatives. Algunes de les més destacades a nivell mundial són: la cooperativa "Grupo Mondragón" d'Euskadi, les mútues franceses o la cooperativa "Desjardins Québécoise" del Canadà.

Els debats principals que discuteixen aquests tipus d'empreses tracten temes relacionats amb els problemes d'internacionalització, la competència que tenen envers les empreses de capital, la innovació, els mètodes de gestió més avançats o la capacitat per influenciar les polítiques públiques.

Paral·lelament, els debats sobre l'economia solidària es centren en el canvi social, la construcció de models alternatius a l'economia capitalista, la cerca de maneres per combatre la pobresa i al mateix temps l'exclusió social, etc. Per altra banda es critica l'excessiva institucionalització que tenen algunes empreses que practiquen l'economia social de manera clàssica, així com la pèrdua de valors provinents del cooperativisme i l'associacionisme, de tal manera que algunes empreses lo més social que tinguin sigui el nom.

Per altra banda, l'economia solidària demostra molt més dinamisme i creativitat a l'hora d'introduir temàtiques que amplien els interessos de l'economia social com a disciplina econòmica i com a catalitzador pel canvi social. Alguns debats que es plantegen són:

- Economia solidària i gènere, la contribució de l'economia feminista.
- Els debats i les anàlisis sobre els sistemes d'intercanvi com el troc o els intercanvis realitzats a través de monedes locals.
- La creixent importància del consum responsable igual que les finances responsables i la banca ètica.

Així doncs, gràcies a l'economia solidària (a les seves xarxes i les formes d'organització que utilitzen) s'està desenvolupant un important creixement de l'economia social arreu del món. Aquest creixement destaca especialment a continents com ara l'Amèrica llatina, Àfrica o l'Àsia.

- **Economia solidària i empresa social**

L'empresa social és un punt de trobada entre dues vies d'enfocament. Per una banda, aquells que optin per enfocar a l'economia solidària de manera més macro, també hauran de realitzar exhaustives anàlisis sobre realitats empresarials concretes. Tot i així, les seves conclusions seran molt més centrals i ho contextualitzaran en un entorn més global.

Per altra banda, l'altre enfocament també és vàlid. És a dir, aquells que tendeixin a treballar amb una visió més micro, realitzaran incursions teòriques en les possibilitats de canvi social i alternatives respecte l'organització social del què aquest tipus d'empreses puguin formar part. És per això que és una sort poder observar el mateix fet des d'un punt de vista més micro o macro i així conèixer totes les perspectives.

El tercer sector està format per un conjunt d'empreses, entitats o organitzacions que no tenen ànim de lucre, són no governamentals i en gran part són finançades pel sector públic. En els països industrialitzats apareix una societat que, de manera emprenedora, posa en marxa projectes amb un objectiu social i normalment ho fan forma jurídica de cooperatives.

Aquestes noves organitzacions a Itàlia, Portugal i Espanya reben el nom de cooperatives socials, mentre que a Bèlgica s'anomenen "empreses amb un propòsit social" i aquí és on apareixen les empreses socials. Així doncs, el tercer sector està molt allunyat del què coneixem com a primer sector, que fa referència a organitzacions governamentals i no lucratives com és

el sector públic, i del segon sector, que es coneix com el sector que fa referència a l'empresa privada.

Les organitzacions del tercer sector poden ser remunerades o voluntàries. Els seus objectius principals són aconseguir promocionar a la persona dins del lloc de treball, reduir les desigualtats i evitar o reduir l'exclusió social.

A continuació, s'exposen uns quadres per tal de realitzar comparatives entre les diferents tipologies d'Economia Social i Solidària que existeixen.

Comparativa entre l'Economia Social, les Non Profit Organizations i les Empreses Socials	
Economia Social	Non Profit Organizations
<p>L'economia social s'identifica principalment a través de cooperatives i mútues, però també per altres empreses amb estructures diferents però amb objectius purament socials.</p> <p>Tot i així, també hi podran formar part aquelles empreses que sense ser democràtiques, ofereixin béns preferents.</p> <p>Per tant, l'economia social engloba un conjunt d'empreses o organitzacions que comparteixen les mateixes característiques tals com: gestió democràtica, preferència pel benestar social i mediambiental, independència respecte els poders públics, etc.</p> <p><u>Característiques de l'Economia Social</u></p> <p>La gestió de les empreses ha de ser democràtica tant per a prendre decisions, com per repartir beneficis i fins i tot en l'accés de la informació.</p> <p><u>Organitzacions excloses de l'ES:</u></p>	<p><u>Característiques de les N.P.O</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Les Non Profit Organizations comparteixen com a principal requisit, la no lucrativitat. - Aquest tipus d'organitzacions són creades per tal de satisfer els interessos de les societats que les financen. <p><u>Organitzacions excloses de les N.P.O</u></p> <p>En aquest cas, les cooperatives i les mútues queden excloses de es N.P.O pel fet de no tenir ànim de lucre.</p>

Hi ha un conjunt de associacions que tot i ser lucratives, queden excloses de l'economia social i són: escoles, universitats, entitats culturals, etc.	que neixen per tal de satisfer certes necessitats socials independentment de la seva forma jurídica.
Per tant, per determinar quin tipus d'organitzacions són, és important conèixer el beneficiari de l'activitat que es porta a terme. És a dir, les empreses que porten a terme l'economia social estaran creades per tal de satisfer els interessos dels socis-fundadors i posteriorment, afavorir el benestar de la societat. Mentre que les N.P.O poden crear-se per tal de proporcionar un bé o un servei per la comunitat o bé per satisfer els interessos de les societats que les financen.	
Comparativa entre l'Economia Social i l'Economia Solidària	
L'Economia Social clàssica està formada per mútues i cooperatives. Els debats que genera l'Economia Social tracten principalment de: la competència que tenen vers les empreses de capital, sobre els problemes d'internacionalització, la capacitat per influenciar en les polítiques públiques, etc.	L'economia solidària també forma part del que coneixem com Economia Social. En aquest cas, els debats sobre l'Economia Solidària tracten temes com: els canvis socials, la recerca per construir models econòmics alternatius, maneres de combatre l'exclusió social i la pobresa, etc.
Així doncs, gràcies a l'Economia Solidària s'està desenvolupant un important creixement de l'economia social arreu del món i destaca principalment a Amèrica Llatina, Àfrica o Àsia.	

3.2 ECONOMIA FORMAL I INFORMAL. FORMES JURÍDIQUES

3.2.1 Formes jurídiques de l'Economia Social i Solidària

Com ja hem vist, l'Economia Social i Solidària apareix en diferents tipus d'organitzacions i això provoca que s'hagin d'adoptar diferents formes jurídiques i organitzatives que no tenen per què coincidir amb les formes clàssiques de l'Economia Social.

Normalment, aquest tipus d'organitzacions desenvolupen les seves activitats entre l'economia pública i la capitalista tradicional. Combinen recursos mercantils amb d'altres no mercantils

que poden anar des de donacions, subvencions per part de l'estat fins a treball voluntari i remunerat.

Es pretén aconseguir integrar la lògica del mercat amb la solidaritat i redistribució, de la mateixa manera que s'intenten adoptar formes internes de gestió que tinguin una semblança a les empreses mercantils o les associacions tradicionals del tercer sector.

És per això que aquest tipus d'empreses normalment adopten figures jurídico-legals com són les cooperatives i les associacions. Tot i així, exposem diferents tipus d'organitzacions que també es considera que porten a terme l'ESS. Alguns exemples són:

- Fundacions que porten a terme activitats comercials
- Societats laborals
- Empreses d'inserció
- Societats agràries de transformació

Això no vol dir que només existeixin aquests tipus, sinó tot el contrari, perquè tal com és sabut, en alguns països s'estan desenvolupant unes figures jurídiques específiques com per exemple "empreses d'interès comunitari" al Regne Unit, les "societats cooperatives d'interès col·lectiu" de França, les "empreses d'objectiu social" com és el cas de Bèlgica i les ja conegudes "cooperatives socials" a Itàlia.

A continuació definim amb una mica més de detall, algunes d'aquestes organitzacions.

COOPERATIVES:

Les cooperatives són associacions voluntàries de persones físiques i jurídiques amb l'objectiu de satisfer les necessitats d'una comunitat, a través d'una empresa on la propietat és compartida entre les diferents persones que la formen i on la gestió és totalment democràtica.

Hi ha diferents tipus de cooperatives:

- De treballadors associats. Un exemple podria ser: la prestació de serveis relacionats amb l'exclusió social.
- De suport empresarial. Referent a aquest tipus de cooperatives, algunes podrien ser: cooperatives de crèdit o d'assegurances.
- De consumidors. Aquestes, fan referència sobretot a cooperatives escolars i d'habitatges.

- De sectors o funcions socials especials. Pel que fa a les funcions socials especials, existeixen cooperatives com poden ser: cooperatives d'ensenyament, d'integració social, entre d'altres.

No obstant, cal recordar que les cooperatives poden dedicar-se a qualsevol activitat de caràcter econòmic i lícit, sempre i quan aquest tipus d'organitzacions segueixin els principis que les caracteritzen. Aquest tipus d'organitzacions estan legislades per diferents lleis, i són:

- Llei estatal de cooperatives: Llei 27/1999, de 16 de Juliol
- Lleis autonòmiques: Llei 12/2015, de 9 de Juliol

Pel que fa a la fiscalitat, les cooperatives tenen avantatges fiscals. Aquestes gaudeixen d'una rebaixa en determinats impostos. Per exemple, l'impost de societats en la majoria de les cooperatives és del 10%.

Així doncs, si analitzem les dimensions del cooperativisme, a escala europea, el sector de l'Economia Social representa aproximadament un 6% del PIB total. Pel que fa l'ocupació, les cooperatives generen un 10% de la taxa d'ocupació.

ASSOCIACIONS:

Una associació és un conjunt de persones que actuen de manera conjunta. Principalment porten a terme intervencions socials. Aquest tipus d'organitzacions han de complir un conjunt d'objectius i que són els següents:

- Tenir objectius socials comunitaris
- Han d'actuar de manera solidària
- Han de ser entitats sense ànim de lucre

Les lleis que regulen aquest tipus d'organitzacions són:

- Llei orgànica 1/2002, del 22 de Març, reguladora del dret d'associació
- Real Decret 1497/2003, del 28 de Novembre, pel que s'aprova el Reglament del Registre Nacional d'Associacions i de les seves relacions amb els restants registres de associacions.
- Real Decret 1740/2003 del 19 de Desembre, sobre procediments relatius a associacions d'utilitat pública.

En l'àmbit fiscal, al ser entitats sense ànim de lucre, provoca que si s'han generat beneficis, aquests s'han d'invertir de nou en accions socials. També es contempla la possibilitat de rebre donacions i aquestes només seran desgravables si provenen d'ens públics.

Per altra banda, cal comentar que les associacions estaran subjectes a realitzar el pagament d'impostos, sobre els beneficis obtinguts a través d'activitats comercials. Però, en el cas que realitzin activitats socials, tals com: investigació, protecció a la naturalesa, assistència a persones en exclusió, etc., estaran exemptes sempre i quan, els ingressos obtinguts estiguin destinats als compliment dels fins socials en qüestió. Pel que fa a les dimensions, l'any 2014 es van comptabilitzar més de 300.000 organitzacions sense ànim de lucre a l'estat espanyol.

FUNDACIONS:

Les fundacions són organitzacions creades per tal de satisfer fins concrets d'interès general. També són entitats sense ànim de lucre però en aquest cas, no es pot considerar que la gestió sigui democràtica. Aquest tipus d'entitats normalment són creades per persones, empreses o institucions públiques filantròpiques.

En aquest cas, la legislació fa referència a:

- La llei de les fundacions
- I a les lleis estatals:
  - o Llei 50/2002, del 25 de Desembre, de Fundacions.
  - o Real Decret 1337/2005, del 11 de Novembre.

Pel que fa, al tema fiscal, gaudiran de les mateixes condicions que les associacions.

Referent a la dimensió, actualment a l'Estat Espanyol hi ha al voltant de 8.000 fundacions, on la meitat de les quals porten a terme Economia Social.

SOCIETATS LABORALS:

Les Societats Laborals es troben a mig camí entre les empreses purament capitalistes i les cooperatives. Aquest tipus d'organitzacions combina socis treballadors, entenent-se persones físiques però també jurídiques, i socis capitalistes. La característica principal d'aquest tipus d'organitzacions és que les decisions que es portin a terme, també es faran de manera democràtica, de manera que ningú tindrà poder de decisió absolut sobre l'entitat. És per això

que cap soci podrà tenir accions/participacions que representin més de la tercera part del capital social.

Existeix la possibilitat de crear Societats Anònimes Laborals com Societats Limitades Laborals.

Aquest tipus de societats estan legislades per la llei: Llei 4/1997 de 24 de Març de Societats Laborals.

En referència a temes fiscals, l'impost de societats serà el mateix que en les empreses mercantils. Per tant, no gaudirà d'avantatges en aquest aspecte però per altra banda, podran amortitzar lliurement els elements de l'immobilitzat material i immaterial que hagin estat adquirits durant els primers 5 anys des de la creació de la Societat Laboral.

Actualment a l'Estat Espanyol hi ha més de 12.000 Societats Laborals i ocupen a 85.000 persones.

EMPRESSES D'INSERCIÓ:

Les Empreses d'Inserció tenen per objectiu introduir en el mercat laboral, persones amb dificultats especials. Aquest tipus de persones poden ser:

- Joves majors de 18 anys i menors de 30 que provenguin d'institucions de Protecció al Menor.
- Persones drogodependents o altres trastorns addictius però que es trobin en procés de desintoxicació.
- Interns de centres penitenciaris amb accés al mercat laboral.
- Persones que no puguin accedir a les prestacions per desocupació perquè hagin accedit el període màxim de percepció.
- Etc.

La legislació que regula aquest tipus d'empreses és tant en l'àmbit estatal com autonòmic, però la llei bàsica és la: Llei 44/2007 de 13 de Desembre.

Aquest tipus d'empreses poden tenir diferents figures legals que poden ser: fundacions, associacions, societats tant limitades com anònimes, cooperatives, etc. però sempre sense ànim de Lucre. Tot i així, actualment a Espanya, aquest tipus d'organitzacions representen un nombre molt reduït (200) en comparació a totes les persones que es troben en situació d'exclusió.

Pel que fa a la fiscalitat, aquesta dependrà de la forma legal de l'organització. Tot i així, recordar que sigui quina sigui la forma, les Empreses d'Inserció, reben ajudes importants relacionades amb la contractació i la seguretat social entre d'altres.

SOCIETATS AGRÀRIES DE TRANSFORMACIÓ:

Les Societats Agràries de Transformació, més conegudes com a SAT, són societats civils de caràcter econòmic-social. Estan relacionades amb la producció, la transformació i comercialització de productes agrícoles, ramaders i fins i tot forestals. Així doncs, aquests tipus d'organitzacions neixen per tal d'associar a persones tant titulars com treballadores de les explotacions agràries.

Pel que fa a la legislació de referència, bàsicament hi ha:

- Real Decret 1776/1981, de 3 d'Agost.
- Orde del 14 de Setembre de 1982, que desenvolupa el Real Decret 1776/1981, de 3 d'Agost.

Referent al tema fiscal, aquests tipus de societats tributen com a empreses mercantils normals. No gaudeixen de cap descompte ni exempció.

A escala dimensional, hem de tenir en compte que aquestes societats poden associar-se entre si de manera que crearan una agrupació SAT amb personalitat jurídica i amb capacitat d'obrar.

CRITERIS PER ESCOLLIR LA FORMA JURÍDICA:

És important tenir en compte diferents conceptes a l'hora de determinar la forma jurídica de l'organització. Alguns d'aquests conceptes poden ser: els factors operatius, els valors, els principis, la possibilitat de creixement i fins i tot la facilitat de dissolució. Un recurs habitual és tenir una doble figura legal de manera que una mateixa entitat sigui mercantil i social al mateix temps.

A continuació s'adjunta una taula resum amb els diferents criteris a tenir en compte a l'hora de determinar la forma jurídica de l'entitat:

	Nº socios/as	Capital social mínimo	Valoración del mercado social	Valoración del mercado tradicional	Percepción del financiador social	plazos de creación	Fiscalidad	Ayudas disponibles	Sin lucro	Permiso de trabajo (Inmigrantes)	Toda las socias deben trabajar en la entidad	Trabajadores en exclusión / discapacidad
Cooperativas T. Asociado	3 min	1800	Alta	Variable	Variable (Alta en I. Social)	Alto	Muy favorable	Escasas	Depende	C. ajena o c. propia	Si	Sólo en c. integración
Sociedades Limitadas Laborales	3 min	3000	Variable	Alta	Nula	Normal	Favorable	Muy escasas	No	C. ajena /c. propia	Si (s. trabajad)	No
Sociedades anónimas Laborales	3 min	60.000	Baja	Alta	Nula	Alto	Favorable	Muy escasas	No	C. ajena /c. propia	Si (s. trabajad)	No
Fundaciones	3 min	30.000 (Estatal)	Variable	Variable	Alta	Normal	Muy favorable	Muy escasas	Si	C. ajena	No	No
Asociaciones	3 min	0	Alta	Baja	Alta	Bajo	Muy favorable	Escasas	Si	Incluso sin papeles	No	Sólo en c. integración
Empresas de inserción	1 entidad	Depende forma	Alta	Baja	Alta	Alto	Buena	Altas	Si	C. Ajena	No	Si
Centros Especiales de Empleo	1 entidad	Depende forma	Alta	Baja	Alta	Alto	Buena	Muy altas	Depende	C. Ajena	No	Si

Font: accioncontraelhambre.org

3.2.2 Economia formal i informal

L'economia formal o regular és aquella economia o activitat que es porta a terme per tal de cobrir les necessitats de la població. Bàsicament és la producció de béns i serveis i per altra banda, la demanada d'aquests, i això genera uns intercanvis i per tant una circulació del diner.

Aquest tipus d'activitats estan regulades per l'Estat a través de lleis, regulacions fiscals i administratives. De la mateixa manera que les persones que les desenvolupen han d'estar registrades i complir amb unes obligacions entre d'altres pagar als treballadors i assumir els impostos que li corresponen.

Amb els diners que l'Estat recull en forma d'impostos, aquests s'invertiran en serveis públics bàsics com l'educació, la sanitat, la seguretat, en justícia, etc.

Així doncs, totes aquelles activitats que estiguin registrades i que segueixin unes regles jurídiques, pel què fa a la seva constitució i funcionament, seran conegudes com a economia formal.

L'economia informal o irregular és aquell tipus d'economia que existeix un buit de regulació i que l'estat no pot controlar ja sigui perquè li manquen mecanismes o per corrupció. Tampoc vulnera cap llei sinó que aprofita la falta de normativa o la poca claredat d'aquestes per tal d'eludir-se fiscalment. Alguns exemples d'aquest tipus d'economia són: la venda ambulants, el

treball domèstic no declarat, treballar sense contracte i/o sense estar donat d'alta a la seguretat social, els bancs de temps, etc.

Aquest tipus d'economia forma part de l'economia submergida juntament amb altres activitats econòmiques il·legals com poden ser el tràfic de drogues, la prostitució, el terrorisme, el blanqueig de capitals i la facturació falsejada entre d'altres.

L'economia informal està relacionada normalment amb països que estan en desenvolupament o en economies emergents però la veritat és que en tots els sistemes econòmics s'hi dona. Es calcula que aproximadament el 20% del PIB d'un país és el que suposa l'economia irregular. Tot i així aquest valor creixerà a mesura que el país es trobi amb una situació de pobresa major.

L'economia irregular genera un conjunt de conseqüències tant per a l'empresari, com per al treballador i l'Estat. A continuació adjuntem un seguit d'exemples:

Per l'empresari:

- Dificulta la consolidació d'una estructura empresarial sòlida.
- Impedeix beneficiar-se d'incentius per a la contractació, de la mateixa manera que no poden accedir a ajudes o subvencions.
- Assumeix un gran risc de ser descobert i per tant rebre una important sanció.
- No és ètic ni socialment responsable.

Per al treballador:

- Estarà desprotegit en cas de patir una malaltia o un accident si no està cobert per la seguretat social.
- Inseguretat pel que fa al seu lloc de treball ja que aquestes situacions poden crear estrès, ansietat, depressió, angoixa.. impeding formar expectatives de futur o a llarg termini pel que fa a aspectes laborals.
- És possible que no estigui cotitzant a la seguretat social ja sigui de manera parcial o total i que això provoqui que en cas de trobar-se en una situació d'inactivitat o desocupació no pugui cobrar cap tipus de prestació.
- Etc.

Per a l'Estat:

- L'economia irregular pot provocar que el benestar de la comunitat es vegi perjudicat.
- L'Estat recaptarà una menor quantitat de diners i aquest fet provocarà que hi hagi retallades vinculades sobretot a polítiques socials.
- Etc.

3.3 ESS I TERRITORI

3.3.1 L'ESS a Osona, Catalunya, Estat Espanyol i a nivell mundial

Com hem pogut veure al llarg de tot el treball, l'economia social i solidària està en un moment d'expansió. Tant és així que les fires que es van fer a Barcelona (Fira de la ESS catalana) i a Madrid (Feria del mercado social de Madrid) han atret gran quantitat de visitants i/o participants, al voltant de 20.000 persones. És per això que a continuació s'exposen uns exemples per a cada sector:

A Osona:

Observatori socioeconòmic d'Osona, és una eina per tal de conèixer la realitat comarcal pel què fa a l'Agència d'Emprenedoria, Creació, Innovació i coneixement.

L'observatori bàsicament transmet informació per tal de contribuir en la creació i desenvolupament d'estratègies i projectes tant a nivell privat com públic, per tal de potenciar la competitivitat. De la mateixa manera que amb la seva informació es pot obtenir coneixement per tal de prendre decisions sobre les noves oportunitats de negoci que sorgeixin. L'observatori treballa tant amb dades pròpies com externes i la seva funció és generar indicadors socioeconòmics dels diferents àmbits amb els que treballa per als 50 municipis que formen la comarca d'Osona.

Igualment, l'observatori ofereix serveis de consulta a més de realitzar estudis a gust del consumidor.

A Catalunya:

LA XES, La Xarxa d'Economia Solidària, va néixer al voltant dels anys 90 entre unes cooperatives catalanes i brasileres. Aquesta xarxa forma part de la Federació de Cooperatives de Treball a Catalunya i ha tingut trobades importants de les quals destaquen:

- La primera trobada Llatinoamericana de socioeconomia solidària que es va fer a Porto Alegre, Rio Grande do Sul al 1998.
- La primera trobada internacional de socioeconomia solidària, aquesta es va fer a Santa Maria, Rio Grande de Sul al 2000.
- Al 2001 es va crear la xarxa Global de socioeconomia solidària. Es va fer el primer fòrum social també a Porto Alegre, Rio Grande do Sul.

Les organitzacions i entitats que formen la XES són valuoses ja que tenen la possibilitat de poder construir un món on hi hagi noves formes de treballar, de consumir i invertir. En definitiva s'intenta aconseguir que totes les empreses treballin democràticament, equitativament i de manera sostenible. Així doncs, l'objectiu principal de la XES és enfortir l'economia solidària amb una perspectiva transformadora.

A més de tot això, la Xarxa d'Economia Solidària també treballa per aconseguir un balanç social, la intercooperació i la creació d'un mercat social entre d'altres.

Segons la Xarxa, són conscients que l'economia social i solidària no és la solució a tots els mals que pateix la societat però sí que és un petit pas per tal d'aconseguir un sistema econòmic més just per a tothom, més democràtic i més sostenible.

A l'Estat Espanyol:

La REAS (red de redes de economía alternativa y solidaria) és una xarxa que va néixer al 1995 i que actualment està formada per més de 500 entitats en tot el territori Espanyol. També són presents a nivell internacional a través de RIPESS (Red Intercontinental de Promoción de la Economía Social i Solidaria) que més endavant comentarem.

REAS és una associació sense ànim de lucre, sense cap afiliació partidista ni religiosa.

Aquesta xarxa va néixer per donar resposta a la deshumanització que pateix l'economia, al deteriorament de la qualitat de vida i del medi ambient, així com la pèrdua de valors que estan provocant una degradació en la cultura i sobretot en l'educació.

Aquesta deshumanització destaca sobretot en: l'increment de la pobresa, les desigualtats especialment envers les dones, l'exclusió social, la desocupació, etc. Cada cop aquest problema és major i aquesta organització es crea per intentar frenar aquest impacte tan negatiu cap al benestar social i humà i mediambiental.

La missió de REAS és fonamentar l'economia solidària oferint-la com a instrument per tal d'aconseguir una societat justa i solidària a més d'aconseguir ser més sostenibles. Bàsicament es tracta d'enfocar l'economia cap a la qualitat de vida de les persones.

Entitats de llarga trajectòria social són qui formen REAS. Aproximadament la meitat de les organitzacions que la componen van néixer al voltant dels anys 80 i la resta a partir dels 90. Això vol dir que aquestes organitzacions tenen una expressió solidària jove.

Entre els anys 1983 al 1987 es van crear 5 noves entitats cada any, amb mentalitat alternativa i enfocades cap a l'ecologisme i al comerç just.

Del 1993 al 1998, és un període que coincideix amb la celebració dels congressos que es van fer a Córdoba sobre l'economia solidària i amb la crisi econòmica del 1993 i per tant va ser un moment que hi havia força atur, marginació però alhora molta creativitat per tal de superar la crisi. A l'any 1997 es van crear 10 entitats, va ser l'any més actiu. A partir del 1997 el nombre de creació d'entitats s'ha anat reduint any rere any.

El seu àmbit d'actuació és local, provincial o de Comunitat Autònoma per al 80% de les seves entitats. Això és positiu ja que tenen més proximitat cap al territori en qüestió. En quant a la seva ubicació podem trobar REAS a: Aragó, Andalusia, Balears, Castella i Lleó, Euskadi, Extremadura, Galícia, Madrid, Múrcia, Navarra, la Rioja, el País Valencià, Canàries i la XES a Catalunya. Tot i així estan en procés de formar-se a Astúries, Cantàbria i Castella la Manxa.

A més a més, hi ha 4 xarxes d'àmbit sectorial que també participen a la REAS i són:

- AERESS, associació espanyola de recuperadors de l'economia social i solidària.
- Mesa de finanzas éticas (FIARE Banca ética, Coop57, Oikocredit i CAES), a més de la Mesa de fianzas alternativas i solidarias.
- Som energia

- Coordinadora estatal del comerç just.

Aquestes xarxes no representen a un únic territori sinó que treballen amb diverses entitats repartides per totes les autonomies.

Les activitats que porten a terme pertanyen a diferents sectors i són entre d'altres:

- Reciclatge i recuperació
- Empreses de missatgeria amb bicicleta
- Microcrèdits per crear iniciatives per auto ocupar-se
- Agricultura i ramaderia
- Assessorament a emprenedors i gestió d'empreses d'inserció
- Tallers ocupacionals i formació
- Centres de promoció al treball per joves en situació de risc d'exclusió

Totes aquestes organitzacions que participen en aquestes xarxes es caracteritzen per:

- Realitzar productes i serveis que contribueixin a millorar la qualitat de vida.
- Desenvolupen relacions laborals justes
- Els treballadors participen en la qualitat dels seus llocs de treball per tal de millorar-los.
- Les empreses/organitzacions donen suport a iniciatives solidàries que han posat en marxa grups o regions desfavorides.
- Etc.

La REAS proposa a totes aquelles entitats que tinguin sensibilitat social a unir forces per tal de millorar les condicions de vida i la dignitat de totes les persones sense cap tipus d'excepció. Ells seguiran treballant per:

- Intervenir en persones en situació d'exclusió.
- En tenir un compromís amb el nostre entorn.
- En no realitzar activitats que perjudiquin el medi ambient.
- En potenciar la creació de xarxes locals i autonòmiques.
- En afavorir la creació de feina estable amb igualtat d'oportunitats i condicions per a tothom.

És per tot això que seguiran creixent per tal de continuar amb totes les accions i esperant que creixi la consciència en aquesta temàtica.

A nivell mundial:

RIPESS (Red Intercontinental de Promoció de la Economia Social i Solidària) és una xarxa intercontinental que relaciona les xarxes d'economia social i solidària amb totes les regions d'arreu del món. Com a xarxa de xarxes, està composta per xarxes intercontinentals entre elles: RIPESS-LAC, RIPESS-EU, RIPESS-NA i ASEC. A més d'aquestes, també hi ha xarxes a nivell nacional i sectorial.

Aquesta xarxa dóna importància a la globalització de la solidaritat amb l'objectiu de construir una economia global on la prioritat siguin les persones, el medi ambient i el món en general.

Al llarg del temps i cada 4 anys s'han anat realitzant fòrums a nivell mundial per tal de crear un nexa entre l'aprenentatge, intercanviar informació i col·laborar. Aquests fòrums s'han fet a Lima (1997), al Quebec (2001), al Dakar (2005), a Luxemburg (2009) i a Manila (2013).

Així doncs, la missió principal de RIPESS és la de construir i promocionar l'economia social i solidària, de manera ètica en totes les seves activitats econòmiques.

Com ja sabem l'ESS procura produir, intercanviar i consumir béns i/o serveis que responguin a les necessitats econòmiques i socials de les comunitats a nivells tant locals com internacionals. L'ESS pretén valoritzar el treball per sobre el capital i satisfer qualsevol necessitat humana enlloc de maximitzar els guanys financers que se'n puguin extreure. Per tant, creuen que és essencial que hi hagi un sistema de gestió democràtic, participatiu, transparent i responsable per tal de poder garantir resultats socialment responsables i amb èxit.

Des de la RIPESS defensen que seguint aquest tipus d'economia s'aconseguiran llocs de treball estables, desenvolupar nous serveis per la comunitat, millorar la qualitat de vida, aconseguir equitat de gènere, protecció al medi ambient i crear riquesa equilibrada de manera ètica.

La RIPESS està formada per 5 xarxes continentals i són les ja anomenades anteriorment:

- A l'Àfrica: RAESS (Réseau Africain d'Économie Sociale et Solidaire)
- A l'Amèrica del nord: RIPESS-NA
- A l'Àsia: ASEC (Asian Solidarity Economy Council)
- A Europa: RIPESS-EU
- A Amèrica llatina i al Carib: RIPESS-LAC

1. RAESS

És un espai dedicat al diàleg, a l'intercanvi i a la difusió de la informació sobre l'ESS per les xarxes continentals de 14 països. El seu objectiu també és promoure aquest tipus d'economia entre els governs i organitzacions africanes i internacionals.

A continuació, dins de RAESS hi treballen xarxes de diferents països, alguns són:

- Benín, Groupe Béninois d'Economie Sociale et Solidaire (GBESS)
- Burkina Faso, Réseau National de la Promotion d'Economie Sociale et Solidaire (RENAPESS-BF)
- Camerun, Réseau d'Economie Sociale et Solidaire du Cameroun (RESSCAM)
- República Democràtica del Congo, Réseau des Acteurs du Kasai pour une Economie Sociale et Solidaire (REAKES)
- Costa Marfil, Réseau Ivoirien d'Economie Sociale et Solidaire (RIESS)
- Gabon, Mutuelle de Santé du Gabon (MUSAGAB)
- Maurici, Mautitus Cooperatives Saving and Credit League (MACOSCLE)

2. RIPPSS-NA

Aquesta xarxa d'Amèrica del Nord està composta per 4 membres i són:

- Chantier de l'économie sociale du Québec
- Groupe d'économie solidaire du Québec (GESQ)
- Canadian Community Economic Development Network (CCEDNet)
- US Solidarity Economy Network (SEN)

Així doncs, és evident la importància del cooperativisme a Canadà.

3. ASEC

La Xarxa ASEC és un nexa per tal de fer créixer les responsabilitats dels actors en la construcció d'una economia social i solidària. Està composta per 18 xarxes nacionals i continentals de 21 països: Bangladesh, Butan, Xina, Cambodja, Índia, Indonèsia, Japó, Corea, Laos, Malàisia, Mongòlia, Myanmar, Nepal, Pakistan, Filipines, Singapur, Sri Lanka, Tailàndia, Timor Oriental i Vietnam.

Entre tots aquests països s'encarreguen de les xarxes nacionals per una banda i de les regionals i continentals, per una altra. Algunes d'aquestes xarxes són:

Xarxes Nacionals:

- Alliance of Philippine Partners in Enterprise Development, (APPEND) Inc.
- Association of Social Entrepreneurs in Indonesia (AKSI)
- Bina Swadaya Foundation
- Centre for Social Entrepreneurship, Binary University
- Credit Union Promotion Centre
- Hongkong Chamber of Social Enterprises

Xarxes regionals i continentals:

- China and Beyond Network (CABN)
- COMMACT
- Coalition of Socially Responsible Small & Medium Enterprises in Asia
- Ethnos Asia
- Family Capital Centre
- Global Citizens for Sustainable Development

4. *RIPESSE-EU*

Aquesta xarxa Europea està formada per una plataforma de xarxes sectorials i agrupa xarxes nacionals i continentals. A continuació alguns exemples:

- ANIMAR- Associação Portuguesa para o desenvolvimento local (Portugal)
- APRES-GE –Chambre de l'économie sociale et solidaire (Suïssa)
- INEES- Institut Européen pour l'Economie Solidaire (Luxemburg)
- IRIS- Inter-Réseau des Initiatives Ethiques et Solidaires (membre transversal)
- Forum Solidarische Ökonomie (Alemanya)
- KIFESZ –KistérségiFejlesztőSzerkezetek OrszágosSzövetsége (Hungria)
- MES- Mouvement de l'Économie Solidaire (França)
- REAS- Red de redes de economía alternativa y solidaria (Espanya)
- SAW-B – Solidarité des Alternatives Wallonnes et Bruxelloises (Bèlgica)
- XES- Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya (Catalunya)

5. RIPESS-LAC

Aquesta xarxa a dia d'avui agrupa: 2 xarxes llatinoamericanes, 7 a nivell nacional i 10 subnacionals. RIPESS-LAC té presència a 12 països de la regió, alguns són:

- Amèrica llatina: Mesa de coordinación latinoamericana de comercio justo, coordinadora latinoamericana y pequeños productores de comercio justo del Caribe.
- Amèrica central: Plataforma de Economía Solidaria de Centro América (PECOSOL) – Guatemala, Honduras, El Salvador, Nicaragua i Costa Rica.
- Argentina: Instituto para el Comercio Equitativo y el Consumo Responsable (ICECOR), comité de movilización Buenos Aires del Foro Social Mundial en Argentina, Asociación Emprender Mendoza, Red Latinoamericana de Socioeconomía Solidaria- RED LASES.
- Bolívia – Movimiento de economía solidaria y Comercio justo de Bolívia.
- Brasil – Forúm Brasileiro de Economía Solidaria (FBES)
- Xile – Red de economía solidaria de Santiago.

3.3.2 Xarxa de xarxes

Per tal de poder transformar la societat, s'han de deixar de banda les xarxes a nivell sectorial i local i enfocar-les més cap a realitats a nivell nacional i fins i tot internacional. D'aquesta manera s'aconseguirà transmetre un únic missatge per a tota la societat.

Es creu que si es dona a conèixer un únic missatge s'aconseguirà potenciar la sensibilització de la població sobre temes com poden ser: l'ús dels diners o la gestió dels útils financers, que com és evident serà diferent en cada país.

Les Xarxes de Xarxes bàsicament són espais que permeten el trànsit d'informació i suport entre els diferents usuaris que la formen. De la mateixa manera que gràcies a la diversitat que les formen aconseguen intercanviar idees, experiències i sobretot coneixement per tal de millorar i d'aquesta manera crear enllaços entre entitats que es dediquen al moviment social i empreses.

A continuació s'exposa un exemple:

La Xarxa de Xarxes d'Acció Social i Cooperació al Desenvolupament és una xarxa creada per més de 800 ONG. Aquesta organització va néixer arran de conèixer la situació de milers de

persones que es trobaven en situació d'exclusió social i que podien quedar-se desateses a curt i a mig termini. Així doncs, la Xarxa de Xarxes és una plataforma multisectorial que agrupa, entre d'altres, algunes de les entitats dedicades a l'àmbit social de la Valenciana.

Els objectius principals d'aquesta organització són:

- Avançar en la coalició de les xarxes que treballen en l'acció social de la comunitat.
- Reforçar la participació de la ciutadania
- Introduir als agents polítics i els mitjans de comunicació la informació per tal que es transmetin les reivindicacions que es donen en el que coneixem com el tercer sector.

Actualment participen a la Xarxa:

- El comitè d'entitats representants de persones amb discapacitat de la Comunitat Valenciana (Gremi Comunitat Valenciana).
- La coordinadora de lluita contra la Sida (Calcsicova)
- La coordinadora Valenciana de ONGD
- La federació Valenciana d'associacions de familiars de persones amb Alzheimer
- La taula d'entitats de Solidaritat amb els Immigrants
- El col·legi oficial de treballadors socials de València
- El consell de la Joventut de la Comunitat Valenciana

Així doncs, tal i com podem veure, pel fet que hi ha organitzacions tan diferents entre elles, s'aconsegueix oferir un major nombre de serveis i per tant també estaran més a l'abast de la ciutadania.

3.3.3 Localitats on destaca l'Economia Social i Solidària

A continuació s'exposen tres exemples on podem veure diferents localitats que porten a terme l'Economia Social i Solidària a l'Estat Espanyol.

PAM A PAM

Pam a Pam és un mapa col·laboratiu que reflecteix les diferents iniciatives de consum responsable i d'Economia Solidària que s'estan portant a terme a Catalunya. Aquesta iniciativa està impulsada per la XES (Xarxa d'Economia Solidària) i per Setem³ per tal de transformar l'entorn.

En aquest espai participen organitzacions que ofereixen productes de proximitat, que permeten el subministrament d'energia verda i renovable en les llars, que ofereixen la possibilitat invertir els diners en una banca coherent d'acord als valors socials i solidaris, etc.

Així doncs, Pam a Pam disposa de 15 criteris que defineixen les característiques de les diferents entitats que formen la iniciativa, i són:

- Proximitat
- Participació en xarxes tant locals, nacional com internacionals
- Forquilla salarial, és a dir, el repartiment equitatiu salarial
- Comerç just
- Programari lliure
- Finances ètiques, cooperatives de crèdit o l'intercanvi de moneda social.
- Desenvolupament personal i professional.
- Transparència
- Integració social
- Ecologia i sostenibilitat
- Equitat de gènere
- Gestió de residus
- Intercooperació
- Eficiència energètica
- Democràcia interna

Pel que fa als sectors, Pam a Pam treballa en 12 àmbits econòmics que també trobarem exposats en el mapa. Aquests són:

---

3. Setem és una empresa que realitza campanyes de denúncia sobre les injustícies que es donen en el comerç internacional o respecte a l'explotació laboral. Així doncs, Setem Catalunya va néixer a la ciutat de Barcelona defensant els sectors de l'alimentació, la roba i la banca.

- Habitatge
- Educació
- Finançament
- Comunicació i tecnologia
- Assessorament
- Vestir
- Logística
- Cures
- Alimentació
- Oci
- Espai i xarxes
- Cultura

Respecte al territori, podem dir que aquesta iniciativa està present en les 41 comarques catalanes.

Així doncs, per tal d'exposar un exemple, Terrassa és una localitat que forma part del Pam a Pam a Catalunya. En aquesta població hi podem trobar fins a 20 entitats que formen una xarxa local dins de la Xarxa Pam a Pam per tal de fer de Terrassa, una localitat que es preocupa per l'Economia Social i Solidària.

Alguns noms d'aquestes entitats són:

- *Bionatus*
- *Ecoxarxa del Vallès Occidental*
- *Associació pel Foment de l'Economia del Bé Comú a Terrassa*
- *Coope Candela, Associació pel Consum Responsable i la Sostenibilitat de Terrassa*
- *Grup Local de Som Energia de Terrassa*

FESC

La FESC és la Fira d'Economia Solidària de Catalunya que va néixer l'any 2012 i que es fa cada any a Barcelona des de llavors.

Aquesta fira representa un aparador de tots els productes i serveis necessaris en la vida quotidiana de les persones. D'aquesta manera es projecta internacionalment la gran diversitat de pràctiques i experiències de l'ESS que es porten a terme a Catalunya.

La FESC porta a terme un conjunt d'objectius i són:

- Donar a conèixer l'Economia Social i Solidària
- Donar visibilitat del teixit comercial i empresarial del territori
- Incrementar la consciència del "sector econòmic"
- Fomentar la intercooperació entre els diferents agents de l'Economia Solidària
- Consolidar-se com un referent del mercat social a Catalunya i mirar de convertir-se en un esdeveniment vital per Europa i la Mediterrània.

En l'última edició, hi va haver al voltant de 200 expositors de diferents sectors o categories i provinents de diferents punts de Catalunya. A continuació s'exposen alguns exemples d'entitats que hi van participar per sectors:

- Alimentació:
  - o *Altermercat (Mollet del Vallès)*
  - o *Cooperativa 30 Panxes (Barcelona)*
  - o *Ecoxarxa del Bages (Manresa)*
- Comunicació:
  - o *Associació Catalana d'Esperanto (Sabadell)*
  - o *Fundació Itaca (Barcelona)*
  - o *Dies d'Agost SCCL (Vic)*
- Cures:
  - o *Espai Brotes (Hospitalet de Llobregat)*
  - o *La Fàbric@ (Barcelona)*
- Cultura:
  - o *Cooperativa integral Catalana (Barcelona)*
  - o *Doble Via, Cooperativa (Sant Cugat del Vallès)*
  - o *Rocaguinarda (Barcelona)*
- Diversió:
  - o *Alberg Els Caus de Mura (Mura)*
  - o *Alterevents (Mollet del Vallès)*
  - o *Ecoturisme Empordà (Llançà)*
- Educació:
  - o *Associació Entrepobles (Barcelona)*
  - o *El saüc associació en el lleure i l'educació (Odena)*
  - o *Fil a l'agulla (Barcelona)*
- Finances:
  - o *Arç Cooperativa (Barcelona)*
  - o *Fundació Seira (Barcelona)*
- Habitatge:
  - o *Ecoserveis (Barcelona)*
  - o *Som energia SCCL (Girona)*
  - o *Sostre Cívic (Barcelona)*
- Serveis:
  - o *Asescat (Pineda de Mar)*
  - o *Som Mobilitat (Mataró)*
  - o *Xarxa Ess Manlleu (Manlleu)*

REAS EUSKADI

REAS Euskadi és una xarxa que va néixer el 1997 que forma part de REAS i que està formada per més de 65 empreses i entitats socials amb l'objectiu de promoure l'Economia Social i Solidària al País Basc. Així doncs, aquesta Xarxa perseguirà els objectius de l'ESS, és a dir, fomentará el consum responsable i el comerç just, millorarà la qualitat, desenvoluparà

recursos financers ètics i solidaris, però sobretot pretindrà conscienciar a la ciutadania i motivaran la participació social. Aquesta Xarxa també treballarà amb altres Xarxes solidàries en l'àmbit local, nacional i estatal.

REAS Euskadi treballa per desenvolupar diferents vies d'actuació, i aquestes són:

- Sensibilitzar a la ciutadania i promoure l'Economia Social i Solidària.
- Realització de formacions tant internes com externes relacionades amb l'ESS.
- Promoció i impuls a entitats que treballin per la Inserció social.
- Suport a la comercialització i difusió per a les empreses solidàries, com per exemple la iniciativa del "Mercado Social".

Les entitats que formen la REAS Euskadi treballen desenvolupant activitats i serveis de diferents sectors, i aquests són:

- Hostaleria
- Serveis a la tercera edat
- Serveis a la infància
- Gestió de residus
- Reutilització i reciclatge
- Comerç just i també minoritari
- Noves tecnologies
- Etc.

Així doncs, la finalitat de la REAS és potenciar, coordinar i donar suport a diferents iniciatives compromeses amb els principis que formen l'Economia Social i Solidària. Aquests principis són:

- Igualtat
- Treball
- Medi ambient
- Cooperació
- Sense ànim de lucre
- Compromís amb l'entorn

A continuació s'exposen algunes entitats que formen part d'aquesta Xarxa:

- *Berzioarso* (gestió de residus, reciclatge i reutilització)
- *Bidebarri Enplegu Zentrua* (alimentació, restauració i hostaleria)
- *Colaborabora Koop* (art, cultura, esport i comunicació)
- *Elkarbanatuz* (intervenció social, serveis socials, salut i treball)

4. METODOLOGIA

4.1 DEFINICIÓ D'INDICADORS

Un indicador és el resultat de comparar dues o més dades per tal d'obtenir una mesura quantitativa o qualitativa i que tindrà significat per a qui ho analitza. Amb els resultats obtinguts d'aquests indicadors, es podrà estudiar el desenvolupament i l'evolució, així com comprovar si es va en la direcció correcta proposada per la direcció. A més, també podrem realitzar prediccions futures, detectar desviacions, si n'hi ha, i tenir la capacitat per poder-les corregir.

Tot i així, perquè un indicador sigui vàlid haurà de complir uns requisits, que són:

- Han de ser mesurables
- Comparables
- De fàcil interpretació
- Han de proporcionar algun resultat, a més de tenir la capacitat de poder detectar desviacions i/o errors que puguin sorgir.

Els indicadors han de ser pocs, a ser possible hi hauria d'haver un indicador per a cada objectiu amb un màxim de 3 indicadors. Ja que l'excés d'informació moltes vegades és desinformació.

Així doncs, els indicadors estratègics seran molt interessants de calcular ja que aquests mesuren la consecució i l'evolució dels objectius estratègics, que són els que permeten assolir el camí a llarg termini que l'empresa s'ha proposat.

Existeixen diferents tipus d'indicadors, i és important conèixer aquesta tipologia per tal de determinar quin/s són els millors en funció del què ens disposem a calcular. Aquests es classifiquen en 5 grups i són els següents:

- De recursos: aquests indicadors mesuren els inputs de l'organització. Són els recursos necessaris per tal de realitzar les actuacions.
- D'actuació: en aquest cas, es mesuren els outputs, que són els volums de productes i/o serveis.
- D'entorn: mesuren les condicions amb què es troben els elements externs a l'organització però que tenen algun vincle amb aquesta, és a dir, que estiguin

relacionats amb les actuacions que es porten a terme o si hi ha algun tipus de relació amb les persones involucrades.

- De percepció: aquest tipus d'indicadors són els encarregats de mesurar com ha rebut, o valorat la ciutadania diferents activitats o canvis que s'hagin portat a terme i quin impacte han causat.
- D'impacte: l'impacte bàsicament és el canvi que es vol produir ja sigui a nivell intern o extern i a través de les activitats que es porten a terme. Per tant, aquest tipus d'indicadors seran els encarregats de mesurar si s'han aconseguit els resultats esperats i per tant si s'han assolit els objectius proposats per la direcció.

Pel què fa als indicadors econòmics, els podem separar en dos grans grups:

- Els indicadors anticipats: molt útils com a predictors a curt termini.
- Indicadors retardats: aquest tipus d'indicadors canvien després de que canviï l'economia en el seu conjunt. Normalment tenen un retràs d'entre un i dos trimestres. Alguns exemples d'indicadors retardats poden ser el PIB o la taxa de desocupació.

Els indicadors es poden utilitzar en diversos àmbits. Així doncs exposem un seguit d'exemples d'indicadors econòmics:

- Taxa de desocupació
- Índex de preu al consum
- Variacions de PIB
- Percentatge d'inserció social
- Percentatge de formació rebuda
- Percentatge de vendes per període
- Percentatge de preinscripcions
- Percentatge de satisfacció en vers als serveis oferts
- Etc.

Podem veure que hi ha infinitat d'indicadors i que hi ha moltes formes de poder-los calcular però que el percentatge és el més utilitzat.

Exemple d'indicador:

$$\text{EJEMPLO DE UN INDICADOR TÍPICO}$$
$$\text{Tasa de desempleo} = \frac{\text{Población desocupada}}{\text{Población Económicamente Activa}} \times 100$$

Font: OIT Cinterfor

Com ja sabem, en tota organització es porten a terme diferents tasques i activitats. Moltes vegades, aquestes es desenvolupen de forma rutinària sense preguntar-se si aquestes accions s'estan portant a terme de manera eficient, o positiva, és a dir, aportant un valor afegit a l'organització.

Un cop es pren consciència d'aquesta situació, les empreses utilitzen el que es coneix com a Quadre de comandament per tal mesurar, controlar i avaluar si els objectius proposats per l'empresa s'estan portant a terme segons lo planejat. És a dir, incorporen una eina de gestió a l'organització per tal de millorar la seva efectivitat.

Depenent de la situació de l'organització i de les activitats que es vulguin mesurar, el quadre de comandament tindrà una forma o una altra. A continuació s'enumeren les diferents formes que existeixen:

EL QUADRE DE COMANDAMENT INTEGRAL

quadre de comandament operatiu

quadre de comandament directiu

quadre de comandament estratègic

quadre de comandament organitzatiu

- Quadre de comandament operatiu: consisteix en realitzar un seguiment diari de les diferents àrees que s'han assignat per tal de poder comprovar de manera immediata si s'està duent a terme un bon desenvolupament de les activitats que s'hi realitzen.
- Quadre de comandament directiu: útil a curt termini per tal de controlar a través dels resultats de l'empresa si s'estan aconseguint els objectius proposats.
- Quadre de comandament estratègic: útil a llarg termini ja que aquest quadre ens proposarà informació tant a nivell intern com extern, per tal de conèixer de manera global la situació en la que es troba l'empresa i en definitiva, conèixer si seguim en la direcció correcta per tal d'assolir les estratègies proposades.
- Quadre de comandament organitzatiu: aquest es definirà segons el nivell de responsabilitat que tingui cada àrea o departament a estudiar.

Així doncs, el quadre de comandament integral suposa la fusió d'aquests quatre per tal d'aconseguir una visió global i integral de manera immediata, com a curt i a llarg termini, per tal de conèixer una vegada més, si seguim la direcció correcta per tal d'aconseguir els objectius proposats per la direcció en les estratègies empresarials.

Per tant, el QCI té moltes utilitats, algunes de les quals són:

- Traduir les estratègies globals en objectius concrets
- Mesurar l'assoliment dels objectius a través dels indicadors
- Sistematitzar els controls de l'organització.

- Ajudar a l'hora de prendre decisions.
- Aplicar o ajudar a aplicar mesures correctores en cas que apareguin desviacions.
- Facilita informació en doble sentit:
  - o Ascendent: presentació dels resultats i proposar noves estratègies
  - o Descendent: comunicació dels objectius, actuacions, delegació de funcions, etc.

De la mateixa manera que utilitzar-lo ens proporciona avantatges. Alguns d'aquests són:

- És una eina visualment molt eficaç. Això és molt beneficiós ja que permet realitzar una ràpida interpretació dels resultats i per tant també serem més ràpids a l'hora d'aplicar les mesures que siguin necessàries.
- Ajuda a formular estratègies consistents i transparents.
- Facilita la comunicació entre els diferents implicats.
- Coordina els objectius entre les diferents àrees.

Així doncs, el CQI permet oferir una visió completa de l'organització convertint-se en un element primordial del sistema d'informació i de control per tal de coordinar, els elements de l'organització i encaminar a la direcció a prendre decisions per tal d'aconseguir els objectius que contribuiran a l'acompliment de l'estratègia proposada.

4.2 FONTS PRIMÀRIES I FONTS SECUNDÀRIES

Les fonts, les podem classificar en dos grans grups i són:

- Fonts primàries → són aquells documents de primera mà que han estat generats durant el moment i lloc del fet del qual estem fent la recerca. En aquest cas, les fonts primàries són obtingudes de la mà de les entrevistes que s'han fet a diferents entitats d'ESS a Manlleu. Aquestes entitats són:
  - o Sambucus
  - o Fundació Tac Osona que pertany a l'Associació Sant Tomàs
  - o Maresmon
  - o Fundació Dr. Trueta
  - o El serradet de Barneres

- Fonts secundàries → una font secundària és aquella que recopila informació de la primera, sense aportar coneixements nous però facilitant l'accés al coneixement de les fonts primàries. Així doncs, aquests documents, s'elaboren a partir de consultar dades i cercar informació d'altres fonts ja existents. En el nostre cas, les principals fonts secundàries són:
  - Dades obtingudes a través de L'IDESCAT (l'Institut d'estadística de Catalunya (www.idescat.cat))
  - Informació extreta de l'Observatori Socioeconòmic d'Osona (www.observatorisocioeconomicosona.cat)
  - Dades obertes proporcionades per l'Ajuntament de Manlleu (www.manlleu.cat)

4.3 PROCÉS DE CONSTRUCCIÓ D'INDICADORS

Per tal de conèixer l'impacte que causa l'economia social i solidària a Manlleu i àrea d'influència ha estat fonamental crear un conjunt d'indicadors per tal de poder-ne avaluar els resultats.

Així doncs, per tal d'arribar a la creació d'aquests indicadors s'ha seguit un procés que s'explica a continuació.

L'Ajuntament de Manlleu va sol·licitar a la Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya, l'encàrrec de crear indicadors per tal de mesurar l'impacte i avaluar l'economia social i solidària que es vol portar a terme a Manlleu i a l'àrea d'influència, per tal de fer créixer l'ocupació i millorar el teixit de la zona.

Així doncs, un grup d'investigadores de la Universitat, van realitzar diferents trobades amb les persones responsables del projecte, amb la intenció de transmetre la màxima informació possible per poder generar els indicadors.

De la mateixa manera, es van realitzar diferents reunions i consultes per tal d'aconseguir més ajuda a l'hora de confeccionar aquest projecte. Aquestes van ser:

- Consulta a IDESCAT mitjançant el formulari corresponent per tal d'obtenir informació.

- Reunió amb la tècnica responsable de l'Observatori Socioeconòmic d'Osona, Sandra Álamo.
- Reunió amb la tècnica responsable del web 'Manlleu, dades obertes' de l'Ajuntament de Manlleu, Anna Tubau.

Així mateix, després d'obtenir tota la informació necessària, van adonar-se que era necessari segmentar els indicadors en diferents grups per tal d'aconseguir obtenir primerament, una visió més generalitzada, per llavors, introduir-se en una perspectiva més particular. És per això que es van definir dos grans grups d'indicadors i són:

- Per una banda, el grup A), té per objectiu la mesura del benestar social del territori definit, comparant-lo amb Osona i Catalunya. Per a fer-ho, s'han analitzat diferents àmbits tals com: Demografia-immigració, Mercat laboral i l'economia, habitatge, Salut i serveis socials, educació i medi ambient.
- Per altra banda, el grup B) està pensat per tal d'aconseguir mesurar dades més específiques de cadascuna de les empreses o organitzacions que pertanyen a l'Economia Social i Solidària a Manlleu. És a dir, l'objectiu consisteix en mesurar el pes de l'economia social. En aquest cas, dins d'aquest gran grup, s'han definit 9 àmbits a estudiar i són: dades generals, governança, ocupació i organització del treball, riscos laborals, aplicació de resultats, clients, finançament, operacions i processos i gestió de residus. És per això, que ha estat necessari realitzar diferents entrevistes amb els responsables de diferents entitats per tal d'aconseguir la informació necessària.

És important destacar que durant el procés de creació dels indicadors, els actors socials o Stakeholders van participar de manera notable contrastant les propostes amb la realitat que ells viuen, fins que finalment s'han definit els indicadors definitius.

5 RESULTATS DEL TREBALL DE CAMP

5.1 CONTEXTUALITZACIÓ DE MANLLEU I ÀREA D'INFLUÈNCIA

A continuació s'analitza la contextualització del territori d'aplicació d'aquest projecte per tal d'estimular l'ESS. És important destacar que tota la informació exposada està extreta del document proporcionat per l'Ajuntament de Manlleu: projecte: "Innovació en ESS: oportunitat per l'ocupació i millora del teixit".

Per tal de poder definir el procés de construcció dels indicadors, és necessari conèixer el territori en el qual s'aplicaran. Així doncs, a continuació s'exposen un conjunt de dades sobre Manlleu i la seva àrea d'influència.

DADES GENERALS:

Manlleu és una ciutat que es troba a la comarca d'Osona. Té una extensió de 17,30 km².

Als límits de la ciutat hi trobem el riu Ter, que ha estat, és i serà molt important per a la ciutat, ja que ha estat el motor del canvi social que ha patit la comarca en els últims anys. És tant així, que el passat industrial s'ha convertit en el tret més característic de la identitat de la ciutat.

Pel que fa a l'àrea d'influència de Manlleu la podem dividir en dues zones. Per la banda esquerra trobem municipis del Lluçanès i del Voltreganès, mentre que per la banda de la dreta, trobarem els municipis del Cabrerès, Roda de Ter i les Masies de Roda.

Tot i així, és important tenir en compte que l'àrea d'influència és aquella on la ciutadania i les empreses es dirigeixen a Manlleu pels serveis i comerç que ofereix ja siguin en àmbit públic o privat.

ANÀLISI SOCIOECONÒMICA

Per tal de poder realitzar aquesta anàlisi, és important que les dades que utilitzem estiguin disponibles per a Manlleu, Osona i Catalunya. D'aquesta manera seran comparables els diferents territoris i es podran extreure conclusions.

Si ens fixem en dades demogràfiques, podem extreure dues idees principals. A Manlleu i a l'àrea d'influència, la taxa d'estrangeria supera el 21% la qual és clarament superior a la taxa d'Osona (13%) i a Catalunya (14,5%). Una altra dada que també és important comentar, és la quantitat de persones que han estat ateses perquè es troben en situació de pobresa i fins i tot de pobresa extrema i que no ha parat d'augmentar des del 2011.

Pel que respecta a les dades sobre el mercat de treball, i sobretot parant atenció a les persones que estan inscrites a l'atur, podem veure que:

- Més de la meitat de les persones que es troben inscrites són dones
- Respecte a les persones amb estudis superiors, podem veure que aquestes representen un 7% a l'atur i que és important tenir-ho en compte perquè a Catalunya, aquestes representen un 15%.

Així doncs, Manlleu es troba en una situació on el 93% dels aturats són persones amb baixos nivells formatius, fet que comportarà que la durada sigui més llarga que en comparació al conjunt de Catalunya.

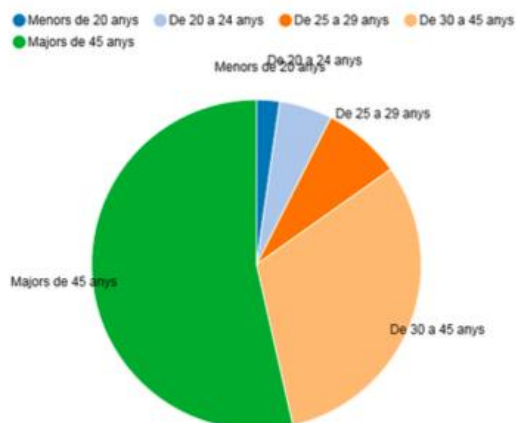
Si analitzem el nivell d'estudis que té la població de Manlleu, més de la meitat de la població, un 54%, ha finalitzat els seus estudis secundaris mentre que els estudis superiors només representen un 7% del total. A Osona, els percentatges són més o menys semblants, un 58% ha finalitzat els seus estudis secundaris mentre que, les persones que han cursat algun tipus d'estudi superior, només representen un 13% de la població. A Catalunya, un 61% de la població ha cursat estudis secundaris mentre que un 15% disposa d'alguna titulació superior.

Si realitzem una comparativa entre l'atur i la contractació a Manlleu, podem extreure diferents conclusions.

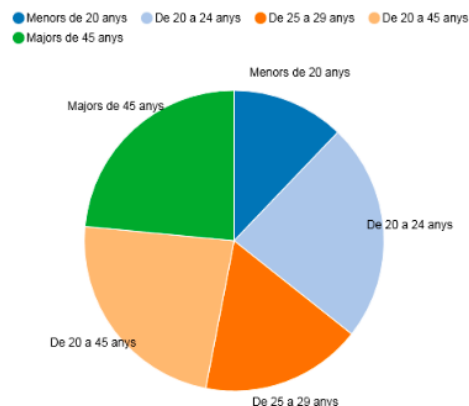
- Pel que fa a l'atur per edat, podem veure que el percentatge més gran de gent desocupada són persones majors de 45 anys.
- Mentre que la contractació per l'edat, és més o menys equitativa.

Atur per edat

Contractació per edat

Font: Pla d'execució anual a Manlleu

TEIXIT EMPRESARIAL DE MANLLEU I IMPULS MUNICIPAL A L'ESS

A Manlleu podem trobar un total de 1.350 empreses de les quals les societats mercantils en representen poc més d'un 30% i els autònoms i SCP's representen quasi el 70%.

Podem veure que els sectors que més destaquen són: serveis, comerç, construccions i instal·lacions i indústria. I pel que fa als sectors que menys protagonisme tenen hi trobaríem la producció d'energia, gas i aigua; creació i comunicació; recreatius, culturals i esportius i la formació.

Si analitzem els tipus d'empresa que hi ha podem veure que el 80% de les 593 empreses que tenen treballadors, són microempreses, per tant cada una d'aquestes té entre 1 i 5 treballadors. Mentre que el 20% restant està format per petites i mitjanes empreses.

A través d'aquestes dades l'Ajuntament de Manlleu arriba a la conclusió que una manera d'estimular l'economia és desenvolupant la "nova economia". Aquesta nova economia és el que ells anomenen Economia Plural, la qual defensa la idea a través de 2 sentits.

El primer és promocionar i impulsar l'Economia Social i Solidària. Mentre que en segon lloc, pretenen que l'economia no aparegui com a subsidiària del sector mercantil. Distingeixen que hi ha 3 sectors ben diferenciats que són: el sector mercantil, el sector públic i l'Economia Social i Solidària. Per tant, serà important estimular els tres sectors i fomentar les relacions col·laboradores que hi puguin haver entre ells.

L'objectiu principal del projecte és estimular el desenvolupament local de Manlleu i de l'àrea d'influència a través de l'ESS sense deixar de banda les empreses tradicionals o les empreses de nova creació però amb un format més convencional. Entenen que aquest tipus d'economia cada cop és més present i sobretot valoren la importància del que aquesta economia proporciona a la societat i al medi ambient, a través de les seves pràctiques.

Així doncs, s'ha estudiat quin tipus d'entitats hi ha en el territori que apliquin la ESS i s'ha vist que en total hi ha 15 iniciatives i que tenen les següents característiques:

- D'aquestes 15, 11 són de caràcter privat, 2 són de caràcter públic i 2 més són públiques i privades.
- Respecte a la forma jurídica veiem que:
  - o 4 són empreses individuals: El Serradet de Barneres, Les Basses, Hort Viu i Espai Solidari.
  - o 3 són fundacions: Fundació humanitària Dr. Trueta, Fundació privada TAC Osona i la Fundació Centre Mèdic Psicopedagògic d'Osona.
  - o 3 són associacions: Associació Grup Defensa del Ter, MAB Manlleu Associació de Botiguers i Associació Maresmon
  - o 2 són cooperatives: Sambucus i Suara Serveis
  - o 2 són administracions locals: AEM Associació d'Empresaris de Manlleu i Foment Mercantil i Industrial de Manlleu.
  - o 1 és una societat limitada: Granbosc

També hem pogut veure que aquestes 15 iniciatives, donen un lloc de treball a 143 persones de Manlleu i que hi ha un total de 1.043 persones vinculades. Així doncs, podem dir que en total hi treballen 3.425 persones.

Quins sectors tracten aquestes iniciatives? Doncs principalment són els vuit següents:

- Alimentació
- Roba i artesanía
- Espais i xarxes
- Socis-sanitaris
- Educació i lleure
- Oci
- Serveis
- Medi ambient

Per altra banda, hi ha 5 iniciatives que també centren la seva activitat en l'ESS i es troben dins del territori, però de manera indirecta. Tot i així, seria molt bo aconseguir transmetre els objectius de Manlleu i àrea d'influència a aquestes entitats per tal d'aconseguir alguna relació entre elles. Aquestes empreses són:

- Cooperativa Som Energia
- Coop 57 – Finances Ètiques
- Projecte Pam a Pam
- Cooperativa 7 i Tria
- Suara Serveis

Finalment, queda un argument més per defensar la viabilitat del projecte proposat i és que a Manlleu hi ha un conjunt de col·lectius de persones que necessiten la innovació per aconseguir millores. Aquests col·lectius principalment representen: persones en situació de risc d'exclusió, persones que estan registrades a l'atur durant més de 24 mesos, dones que han patit o pateixen violència de gènere, dones amb dificultats per reincorporar-se al mercat laboral, persones provinents de països extracomunitaris amb nivells formatius molt baixos que dificulten la seva introducció en el mercat, persones amb algun tipus de discapacitat, etc.

5.1.1 Identificació dels principals problemes socioeconòmics que trobem al territori

Com bé és sabut, la crisi econòmica que estem patint a Espanya des de l'any 2008 juntament amb la desocupació, han afectat de manera important la població de Manlleu i també de manera dràstica però amb menys intensitat, a l'àrea d'influència, que és més rural.

Alguns dels problemes que es presenten són:

- Taxa molt elevada d'immigració a Manlleu. Aquest fet provoca que hi hagi una gran quantitat de persones analfabetes i sense gaire recursos. La majoria de les persones provinents de l'estranger són d'origen marroquí.
- Pel que fa a la taxa d'immigració a l'àrea d'influència és molt menor que a la de Manlleu i fins i tot es troba per sota de la mitjana de Catalunya.
- Tal com hem vist, la taxa d'atur a Manlleu també es troba en una situació força delicada, ja que actualment quasi 2.000 persones estan desocupades i el 54% d'aquestes persones, són dones. A més, és important tenir en compte que almenys el 52% d'aquestes persones passen més de 24 mesos en situació de desocupació. A més de tenir en compte que el 50% de l'atur registrat està format per persones majors de 45 anys.

És degut al panorama que acabem de dibuixar que es fa palesa la necessitat d'introduir una iniciativa política des de l'administració local per tal d'estimular l'economia i sobretot aconseguir que aquests col·lectius que actualment es troben en risc d'exclusió social, puguin formar-se i incorporar-se al mercat laboral.

Indicadors que s'han portat a terme fins a dia d'avui:

- Indicadors socials:
  - A través d'aquests indicadors s'ha pogut veure que aproximadament unes 2.300 persones a Manlleu, es troben en situació de pobresa de les quals, quasi la meitat reben ajuts per aliments.
  - També s'ha vist que a Manlleu, la renda per habitant és un 14% inferior a la renda per habitant mitjana de Catalunya.
  - A través dels serveis socials, també s'ha comprovat que el col·lectiu que més pateix risc d'exclusió social és el femení.
- Respecte als indicadors econòmics:
  - El PIB es troba en una situació de desacceleració continua des del 2009 i que el fet de tenir una renda per habitant més baixa que la resta, provoca que hi hagi un menor poder adquisitiu.

Pel que fa al teixit empresarial en general i al teixit format per les iniciatives que porten a terme l'ESS podem extreure les següents conclusions:

- Teixit empresarial general:
  - El 98% de les empreses són micro o petites empreses. És a dir, la majoria estan compostes per menys de 50 treballadors. Però per altra banda, aquestes són les que proporcionen el 73% de l'ocupació a Manlleu.
  - El teixit empresarial cada cop forma més part del sector terciari però sense disminuir la importància cap al sector industrial.
  - Pel que fa als autònoms a Manlleu podem trobar aproximadament 1.500 persones.
- Teixit format per les diferents iniciatives que practiquen ESS:
  - S'ha pogut comprovar que el nombre d'iniciatives d'ESS és molt reduït en comparació amb la necessitat que hi ha d'aquest tipus d'iniciatives.
  - Aquestes, presenten formes jurídiques molt diferents entre elles, per tant les seves estructures són variades i això també dificulta les relacions que hi pugui haver entre elles. Actualment no formen cap tipus de xarxa.
  - El què sí que comparteixen és que són iniciatives molt enfocades a la creació de projectes.

5.1.2 Objectius que es pretenen assolir a través de l'execució del projecte

L'objectiu principal d'aquest projecte és implantar una línia estratègica per tal d'aconseguir un desenvolupament local al territori. S'espera poder-ho fer a través de la cooperació dins de l'àrea d'influència tant amb entitats públiques com privades, però amb la determinació de la coparticipació. Els àmbits que s'espera destacar són l'ocupació i la producció a més de fer-ho a partir de noves iniciatives d'ESS.

S'espera començar per Manlleu, com a població pilot, i llavors estendre-ho cap a l'àrea d'influència.

Així doncs, els objectius globals que es pretenen portar a terme són:

- Aplicar i implementar una línia decisiva en els projectes de planificació estratègica.
- Realitzar un treball de coparticipació en tot el territori senyalat entre les diferents entitats independentment que siguin públiques o privades.
- Portar a terme diferents accions innovadores per totes aquelles persones que actualment es troben en risc d'exclusió social.
- Millorar les habilitats dels responsables de les iniciatives d'ESS.

- Generar ocupació a través d'aquestes noves iniciatives.
- Crear i fomentar una nova Xarxa de Xarxes per tal de cooperar entre elles i millorar en eficiència i eficàcia.
- Millorar les iniciatives existents i crear-ne de noves tant a l'àmbit municipal com supramunicipal.

Pel què fa als objectius específics, trobem:

- Crear marcs de col·laboració entre les IESS.
- Crear nous perfils professionals vinculats a les necessitats que pateix el territori però des de l'ESS.
- Crear noves metodologies per tal de fomentar l'ocupació i per tant la inserció en el mercat laboral. Sempre tenint en compte els diferents col·lectius que hi ha a Manlleu.
- Definir el rol que ha de tenir l'administració en el desenvolupament local que volem portar a terme a través d'aquest tipus d'economia.
- Generar, donar a conèixer i fomentar, altres formes d'economia en tot l'ecosistema econòmic i també social i dins del territori proposat.

Així doncs, per aconseguir tots aquests objectius i fites, es proposa fer-ho a través de dos programes d'execució que estaran formats per diferents àmbits, i són:

1. Programa d'innovació en l'ocupació

- *Àmbit 1.1 Creació de marcs de col·laboració*, és a dir, creant marcs estables entre les iniciatives d'ESS i els recursos formatius dels quals disposa el territori.
- *Àmbit 1.2 Les competències transversals en les IESS*, fa referència a crear, dissenyar i implementar nous perfils professionals a partir de les necessitats que pot patir el territori i des del vessant de l'ESS.
- *Àmbit 1.3 Innovació en les eines per a l'ocupació*, consisteix en elaborar i implementar noves metodologies per fomentar l'ocupació i la inserció laboral adaptades als diferents col·lectius.

2. Programa d'innovació en el teixit productiu

- *Àmbit 2.1 El rol de l'administració local en l'ESS*, es tracta de definir el rol que ha de portar a terme l'administració en el desenvolupament local sobre l'ESS.
- *Àmbit 2.2 Xarxa de xarxes d'ESS*, aconseguir crear una interrelació entre les xarxes ja existents per tal de generar nous projectes i consolidar els existents.

- Àmbit 2.3 *Dinamització de l'ESS com a sector emergent*, és a dir, generar nous projectes vinculats amb aquesta nova economia, l'economia social i solidària.
- Àmbit 2.4 *L'economia plural*, consisteix en donar a conèixer les diferents formes d'economia que existeixen i trobar un equilibri entre aquestes.

Cal destacar que el pressupost global per portar a terme aquests projectes és de 152.240,38 € i que l'Ajuntament de Manlleu, ha sol·licitat una subvenció pel valor del 75% d'aquest import, és a dir, 114.180,29 €.

5.1.3 Descripció de les iniciatives d'Economia Social i Solidària que podem trobar a Manlleu i àrea d'influència

A continuació es realitza una breu descripció de les entitats que practiquen l'economia social i solidària a Manlleu i àrea d'influència. Aquesta informació ha estat extreta del propi Ajuntament de Manlleu.

HORT VIU:

En David i la Mima són dos pagesos productors de verdures que van construir el que avui coneixem com a Hort Viu. La idea va néixer per l'interès de cultivar la terra de la manera més ecològica possible, amb l'objectiu d'aconseguir aliments frescos, locals i sobretot ecològics.

Així doncs, ofereixen un servei professional, eficient i amb tracte personalitzat.

Els seus productes els podem trobar a diferents herbodietètiques de la ciutat a més de l'Espai Solidari (comerç Just) de Manlleu.

A més organitzen visites escolars per tal de realitzar diferents activitats com: sembrar, plantar, collir i compartir els coneixements sobre què podem trobar i com fer-ho de manera sostenible.

EL SERRADET DE BARNERES:

El Serradet és una petita granja d'ovelles situada a Sant Martí Sescorts. En Xevi, la Maria i el Roger, realitzen productes artesans i de qualitat, aprofitant la llet fresca i natural que obtenen de les seves ovelles. Aquestes estan alimentades de manera saludable i ecològica.

Es caracteritzen per la venda directa al consumidor, d'aquesta forma proporcionen màxima qualitat i sabor dels productes que ofereixen. Aquesta iniciativa forma part de l'Assamblea de Pagesos Agroecològics d'Osona (APA Osona).

LES BASSES:

A les Basses hi podem trobar una explotació ramadera de vaques de llet i de carn. A més d'un petit obrador i una agrobotiga per tal de subministrar els seus productes als ciutadans de Manlleu i rodalies.

Prioritzen el comerç ecològic, directe i de proximitat.

SAMBUCUS:

Sambucus és una cooperativa agro-gastronòmica social. Aquesta empresa proporciona oportunitats laborals a persones amb dificultats o que pertanyen en algun col·lectiu amb risc d'exclusió social, a través del sector agroalimentari.

Aquesta iniciativa porta a terme diferents activitats que formen la cadena de valor. Aquestes van des del cultiu ecològic dels aliments fins a oferir als consumidors una cuina d'alta qualitat.

Així doncs, es caracteritzen per oferir una cuina saludable a través de productes frescos, ecològics i sobretot de proximitat.

MERCAT KMOSONA:

El Mercat KM OSONA forma part del mercat setmanal del dilluns a la plaça de Manlleu. Aquest espai està format per un conjunt de productors locals i de proximitat que ofereixen els seus productes agroalimentaris.

Aquests garanteixen la venda directa i una alta qualitat dels seus productes. Així doncs, els productors que hi podem trobar són petites entitats, artesanes i ecològiques dels productes de l'hort.

EMBARCADOR DEL TER:

El Grup de Defensa del Ter aposten pels productes artesanals, ecològics, de proximitat i de comerç just.

Proposen un model de consum responsable, protegint el medi ambient. D'aquesta manera esperen reduir el consum i consumir millor. Defensen la idea que portant a terme aquestes pràctiques tothom hi surt guanyant, productor i consumidor.

ESCOLA BRESSOL MUNICIPAL ELS PICAROLS:

L'escola Bressol és un centre d'educació per infants de 0 a 3 anys. La gestió d'aquesta entitat és compartida entre l'Ajuntament de Manlleu i la cooperativa Suara.

L'objectiu d'aquesta iniciativa és oferir una educació als més petits en un espai agradable, motivador, i ple d'estímuls per tal de fer créixer als menuts des de l'estimació, afecte i sobretot respecte.

Aquesta escola defensa 3 idees principals i són:

- llibertat als infants, deixant que la curiositat i iniciativa els porti a aprendre i construir a través dels jocs.
- Escola i família, defensen la idea de fer partícips als familiars per tal d'aconseguir una educació compartida.
- Escola verda, inclouen en totes les seves propostes educatives, la utilització de materials naturals, reciclats i elaborats per ells mateixos.

HORTS SOCIALS:

L'Ajuntament de Manlleu disposa d'horts municipals des de fa 8 anys. Arran d'aquest fet, Serveis Socials va impulsar la iniciativa de crear espais per a famílies amb situacions econòmiques difícils per tal de poder disposar dels seus propis horts. Avui dia hi ha 30 parcel·les destinades a aquest fi social.

Aquest projecte és compartit entre Serveis Socials i Medi Ambient. A més l'entitat Víncl, que col·labora amb l'Ajuntament de Manlleu des de fa més d'una dècada, gestiona el programa d'acompanyament i realitza accions formatives sobre l'agricultura ecològica.

Arran de l'èxit, s'han posat a disposició 25 parcel·les més, de les quals la meitat van destinades a horts socials i la resta a horts urbans. D'aquesta manera s'espera poder treballar amb l'Economia Plural.

LA COOPE:

La Coope és una entitat amb més de 100 anys de vida, que treballa per impulsar, formar i donar suport a capacitats i idees de negoci que siguin viables sempre relacionats amb l'Economia Social i Solidària. Cal destacar el passat històric d'aquesta cooperativa, ja que als anys 30 van arribar a tenir fins a 700 socis.

TEMPS X TEMPS:

Temps x Temps és una iniciativa per tal d'intercanviar de manera gratuïta els coneixements i les habilitats dels ciutadans de Manlleu.

La metodologia d'aquesta iniciativa consisteix a oferir un servei a canvi de rebre'n un altre.

Perquè va néixer aquesta entitat? Consideraven que compartir era fonamental en qualsevol comunitat i defineixen el concepte "intercanviar" com:

- oportunitat per donar i rebre i d'aquesta manera millorar la vida dia a dia.
- Estones per compartir, reflexionar i reforçar vincles entre veïns a més de participar en projectes comunitaris.
- Reforçar la idea que és millor compartir que competir.
- Una bona manera d'obtenir confiança, solidaritat i cooperació entre els habitants d'una mateixa comunitat.
- Intercanviar també és una manera d'utilitzar l'economia social i fer-la més sostenible.

Què es pot intercanviar?

- Serveis orientats a l'atenció a les persones: ajuda a la gent gran, llegir per les persones que no poden, fer companyia, etc.
- Tasques quotidianes: ensenyar a cosir, bricolatge, passejar animals, etc.
- Formació: informàtica, idiomes, cures, bellesa, etc.
- Altres activitats.

Aquesta iniciativa està a l'abast de tots els habitants de Manlleu majors de 18 anys amb ganes de donar i rebre i d'aquesta manera transmetre coneixement, productes i serveis i fer de la comunitat un lloc més social, proper i responsable.

ESPAI SOLIDARI:

L'Espai Solidari és una botiga de comerç just compromesa amb uns valors socials per tal d'aconseguir fer a la societat, una mica més justa i solidària.

Aquest espai ofereix productes procedents d'arreu però també locals. Hi podem trobar productes alimentaris com: sucre de canya, mel, melmelades, infusions, etc. Fins a roba, complements, bijuteria, productes de bellesa i fins i tot joguines infantils.

TAM TAM:

TAM TAM és l'Associació humanitària Dr. Josep Trueta que va néixer a Vic l'any 1993.

Aquesta fundació es centra en 3 vies d'actuació principals:

- La fundació treballa activament en l'àmbit mediambiental actuant com a Gestor de Residus, des de material mèdic, a envasos metàl·lics, telèfons mòbils i fins i tot recullen roba per els més necessitats.
- També porta a terme una tasca de cooperació pel desenvolupament als països del Tercer Món a través de projectes sanitaris.
- A més, treballa en el camp de l'Acció Social, portant a terme un conjunt d'activitats sense ànim de lucre.

OSONAMENT:

Osonament és la Fundació Centre Mèdic Psicopedagògic d'Osona. És una entitat sense ànim de lucre amb quasi 4 dècades de trajectòria.

La seva missió és promoure el desenvolupament integral de les persones. L'objectiu és millorar la qualitat de la vida de les persones i de la societat en general. Per tal d'aconseguir aquest objectiu, porten a terme diferents pràctiques especialitzades amb la prevenció i atenció a la salut mental, addicions i logopèdia a Osona.

Per tal d'aconseguir complir la missió, han realitzat convenis de col·laboració amb altres entitats i institucions tant a nivell comarcal com estatal.

TAC OSONA:

El Tac Osona és una entitat d'ESS que es dedica a la prestació de serveis a altres empreses i entitats. Així doncs, ofereixen una gran diversitat de serveis que van des de la neteja, jardineria, serveis mediambientals, manteniment d'instal·lacions, distribució, senyalització, etc.

Però a més d'oferir un gran nombre de serveis, també ofereixen llocs de treball estables afavorint a la inserció social on la majoria dels treballadors pertanyen al col·lectiu de persones amb discapacitats físiques o intel·lectuals.

MARESMON:

Maresmon és una associació que va néixer a l'any 2000 a través del Taller de famílies de l'escola El Carme Vedruna. És una entitat sense ànim de lucre que treballada des del voluntariat per tal d'aconseguir una societat més justa i igualitària reduint els col·lectius que estan en risc d'exclusió.

Actualment porta a terme projectes fomentats a transmetre valors com la tolerància, el compromís i fins i tot el voluntariat.

L'objectiu és animar les dones a enfortir el seu pensament per tal de lluitar contra una societat que moltes vegades els hi és injusta pel simple fet de ser dones.

ARETÉ:

Areté és una empresa d'ES que treballa per promocionar la inserció laboral a persones que pateixen dificultats per tal d'incorporar-se al món laboral o per col·lectius que pateixen algun tipus de discapacitat. La plantilla total és de 16 persones i d'aquestes, 13 són persones amb problemes de salut mental.

Les seves activitats consisteixen en la fabricació d'articles de fusta per activitats ecològiques. Per exemple, ho poden destinar a jardineria o horticultura.

Aquesta entitat forma part de la xarxa de recursos sociolaborals de la Fundació Centre Mèdic Psicopedagògic d'Osona.

5.2 PROPOSTA D'INDICADORS

Tot seguit s'exposen els indicadors proposats segmentats pels grups i àmbits definits.

5.2.1 Indicadors per mesurar el benestar social del territori (A)

En aquest grup, exposem els indicadors per mesurar el benestar social de Manlleu i àrea d'influència.

ÀMBIT	QUÈ PRETENEM MESURAR	INDICADOR
Demografia - immigració	Creixement de la població	Taxa de natalitat
	Tendència	Taxa de creixement natural
		Evolució de la població dels darrers anys
Pes de la immigració	Població immigrada / població total	
Mercat laboral - economia	Mercat laboral	Evolució població activa/població total
		Evolució població ocupada/població total
		Sèrie amb l'atur (de més llarga durada) per sector
	Exclusió social	Base imposable sobre IRPF per càpita
		PIB per càpita
		Nombre de llars en risc d'exclusió social (nº d'ajuts de lloguer)
		Renda mínima d'inserció (PIRMI)
	Importància dels sectors econòmics	Beques menjador
		Nombre empreses per sector
		Evolució de la població ocupada per sectors econòmics
Renda per càpita i pes de la inversió pública	renda per càpita i ingressos municipals per càpita	
Habitatge	Construcció obra nova	Nombre de pisos de nova construcció
	Mitjana mensual de l'import de lloguer	Mitjana mensual Preu lloguer pisos

	Nombre de pisos buits	Nombre de pisos buits
Salut i Serveis Socials	Ràtio de metges per habitant	Nombre d'habitants/CAP
		Nombre metges família /1.000 habitants
		Nombre pediatres / 1.000 habitants
	Qualitat del servei mèdic	Llistes d'espera per intervencions quirúrgiques
	Necessitat de cures població	Nombre de persones amb dependència
Educació	Escolarització	Nombre d'escolaritzats per etapes (ensenyament obligatori)
		Nombre d'infants de 0 a 3 anys
		Nombre d'escoles / 1000 hab.
		Nombre d'habitants amb estudis superiors + CFGS
		Taxa d'alfabetització
Medi Ambient	Contaminació de l'aire	CO ₂ o bé IMECA (Índex Metropolità de Qualitat de l'Aire)
	Contaminació de l'aigua (purins)	Concentració de nitrats a l'aigua de les fonts
	Reciclatge de residus	Tones de deixalles reciclades Kg / persona / dia

5.2.2 Indicadors específics per a cada entitat d'ESS (B)

Al grup B, exposem els indicadors específics per a cada entitat d'ESS de Manlleu.

ÀMBIT		QUÈ PRETENEM MESURAR	INDICADOR
DADES GENERALS	Sector econòmic	Forma jurídica de l'empresa	Cooperativa/ SL/ Fundació/ Associació
		Sector econòmic i activitat	Primari, Secundari, Terciari. Nom de l'activitat econòmica.
GOVERNANÇA	Òrgans de govern	Persones implicades en la ESS	Nombre de socis de IESS (cooperatives), nombre d'homes i dones.
		Equitat òrgans de govern	Nombre de persones implicades en la IESS (pels que no són cooperatives), nombre de dones i d'homes
		Democràcia	Homes i dones a la junta directiva o consell rector
		transparència	Preses de decisions democràtica? (si /no)
			Té portal web de transparència? (si / no)
OCUPACIÓ I ORGANITZACIÓ DEL TREBALL	Llocs de treball	Generació de llocs de treball	Xifra de treballadors Nombre d'homes i dones ocupats
		Grau de parcialitat	Nombre de treballadors amb contracte a temps parcial i a temps complet (diferenciar homes i dones)
		Grau de temporalitat	Nombre de treballadors amb contracte indefinit, contracte

		temporal i en pràctiques (diferenciar homes i dones)
		Ventall salarial (per exemple escala 1-5)(global)
Ventall salarial	Repartiment just de la renda	Ventall salarial només per homes
		Ventall salarial només per dones
Conciliació	Conciliació laboral i familiar	Nombre de personal acollit a reducció horària per maternitat/paternitat sobre el total de treballadors (diferenciat en homes i dones)
Flexibilitat	Mesures pel benestar dels treballadors	Existeix flexibilitat horària? (si/no) permeten uns marges horaris per l'entrada i sortida del lloc de treball?
Perfil persones ocupades	Aportació a la comunitat	Persones ocupades en risc d'exclusió social (diferenciat entre homes i dones)
Formació	Nivell de formació	Socis o treballadors segons el nivell d'estudis (primaris + ESO, batxillerat, cicles formatius, universitaris) (diferenciant homes i dones)
	Facilitats donades	Hores de formació cursades internament o externament.
Riscos laborals	Qualitat laboral	Tenen implantades mesures de prevenció de riscos laborals?
APLICACIÓ DE RESULTATS	Reinversió o Retorn Social	Percentatge de beneficis no repartits i reinvertits en l'entitat
CLIENTS	Grau de mercantilització	Factureu? (si/no)

			Volum de facturació en € (amb intervals)
	Mercat		Nombre d'usuaris o clients o serveis prestats
	Satisfacció del client		Nous clients/total clients (o bé clients que repeteixin/total)
	Qualitat del servei i producte		Nombre de reclamacions
			Venda de productes ecològics (si/no/no procedeix)
	Venda ètica		Venda a clients dels mercats local i comarcal (si/no. En cas afirmatiu, indicar el percentatge)
			Venda de comerç just (si/no/no procedeix)
			Espai solidari (si no) procedeix?
	Repercussió social		L'empresa participa activament a els xarxes socials?
	Fons propis	Nivell d'autofinançament	Ràtio d'autonomia financera =Patrimoni net /(PN + Passiu no corrent + passiu corrent)
FINANÇAMENT	Finançament aliè	Finançament ètic	Percentatge de finançament: Propi (€) aportacions dels socis Bancari (€) (finances ètiques/no ètiques) Extrabancari (€) (ex: crowdfunding)
		Circuits curts	Total compres
OPERACIONS I PROCESSOS	Proveïdors	Cooperació amb altres empreses	Compres km 0
			Nombre de proveïdors total i nombre de proveïdors que pertanyen a l'ESS

		Contracten l'energia a Som Energia SCCL?
		Tenen mesures d'estalvi d'eficiència energètica?
Subministraments	Sostenibilitat	Tenen mesures d'estalvi i eficiència en el consum d'aigua?
		Utilitzen programari lliure?
		Disposen d'algun certificat mediambiental?
		Altres: Reciclatge de paper, etc. (especificar)
	Impacte mediambiental	Tenen sistemes propis de reciclatge? (si/no)
Gestió de residus		Proveïdors presenten garanties de reciclatge? (si/no/no se sap)

5.3 DADES RECOLLIDES PER ALS INDICADORS

5.3.1 Indicadors del grup A

A continuació s'exposen les dades recollides per als indicadors que mesuren el benestar social de Manlleu.

ÀMBIT	QUÈ PRETENEM MESURAR	INDICADOR	FORMAT DADES	CÀLCUL	MANLLEU	OSONA	CATALUNYA
Demografia - immigració	Creixement de la població	Taxa de natalitat	Relació entre el nombre de nascuts vius registrats a l'any 2014 sobre la població mitjana d'un territori. Dades 2015.	(Nombre de nascuts vius al 2014/ població total a meitat del període)*1000	10,17%	10,24%	9,64%
	Tendència	Taxa de creixement natural	Diferència entre naixements i defuncions sense tenir en compte la immigració. Dades 2015.	Nombre de naixements menys nombre de defuncions durant el 2015	21	74	5.584

Evolució de la població dels darrers anys		Evolució del nombre d'habitants i variació interanual. Dades del 2016.	Recòmpte	Població total: 20.104 Variació percentual 2015-2016: -0,61%	Població total: 155.641 Variació percentual 2015-2016: 0,46%	Població total: 7.522.596 Variació percentual 2015-2016: 0,19%
Pes de la immigració	Població immigrada / població total	Dades 2015.	(Població immigrada / població total) *100	(198/20.228) *100= 0,97%	(1.680/154.925) *100= 1,08%	(113.990/7.508.106) *100=1,51%

Comentaris:

Pel que respecta a l'àmbit de Demografia, podem veure que la taxa de la natalitat durant el 2015 va seguir uns valors més o menys semblants en tot el territori català amb una variació del 0.6%.

Una altra dada que ressalta és que l'evolució de la població de l'any 2016 respecte a l'any anterior, ha crescut positivament. Mentre que a Manlleu la població va disminuir representant una variació percentual del -0,61%. La resta d'indicadors estudiats segueixen un tarannà semblant entre els diferents territoris.

ÀMBIT	QUÈ PRETENEM MESURAR	INDICADOR	FORMAT DADES	CÀLCUL	MANLLEU	OSONA	CATALUNYA
Mercat laboral - economia	Mercat laboral	Evolució població activa/població total	Població activa: població ocupada més l'aturada registrada a partir de 16 anys i fins a 64. Dades 2016.	(Població activa 4rt trimestre/població total)*100	(9.496/20.104)*100= 47,23%	(76.939/155.641) *100= 49,43%	(3.492.263/7.522.596)*100= 46,42%

	Evolució població ocupada/ població total	Població assalariada més autònoms. Dades 2016.	(Evolució població ocupada/ població total)*100	(7.185/20.104)*100= 35,73%	(66.101/155.641)*100= 42,47%	(3.005.776/7.522.596)*100= 39,95%
	Sèrie amb l'atur (de més llarga durada) per sector	Atur per sectors. De més a menys atur. Dades 2016.	Variació percentual	Agricultura: 20,69% Construcció: 4,17% Indústria: 2,18% Serveis: 0,50% Sense ocupació anterior: -10,03%	Construcció: 3,13% Indústria: 0,96% Serveis: 0,81% Agricultura: -4,13% Sense ocupació anterior: -12,22%	Construcció: 3,28% Indústria: -0,91% Serveis: -1,71% Agricultura: -4,02% Sense ocupació anterior: -10,35%
Exclusió social	Base imposable sobre IRPF per càpita	Base imposable per declarant. Dades 2012.	Dades en euros 2011 i 2012 Variació percentual	2012: 16.981€ 2011: 17.260€ Variació: -1,62%	2012: 18.295€ 2011: 18.792€ variació: -2,64%	2012: 20.754€ 2011: 21.398€ Variació: -3,01%
	PIB per càpita	PIB per habitant. Dades 2010.	PIB 2010-2009 i variació percentual	PIB 2010: 22,60 PIB 2009: 22,80 Variació: -0,88%	PIB 2010: 26,80 PIB 2009: 26,60 Variació: 0,75%	PIB 2010: 27,80 PIB 2009: 27,70 Variació: 0,36%
	Nombre de llars en risc d'exclusió social (nº d'ajuts de lloguer)	Nombre d'ajuts de lloguer. Dades 2013.	Suma total dels ajuts de lloguers i beneficiaris	L'agència d'habitatge de Catalunya té les dades protegides.	Beneficiaris: 53 Import: 27825€	Beneficiaris: 2.312 Import: 1.213.800€

	Renda mínima d'inserció (PIRMI)	Renda mínima d'inserció per càpita anual Dades 2015.	Beneficiaris Import anual Import per càpita anual	Beneficiaris: 603 Import: no hi ha dades disponibles	Beneficiaris : 770 Import: 4.641.069,44€ 4.641.069,44/770 = 6.027,36€/anuals	Beneficiaris: 28.599 Import: 171.387.268,33€ 171.387.268,33 /28.599= 5.992,77€/anuals
	Beques menjador	Beques menjador totals (inclou infantil, primària i secundària). Dades 2014.	Beques sol·licitades Beques concebudes	Sol·licitades: 236 Concebudes: 216 (91'5%)	Sol·licitades: 2.284 Concebudes: 1.916 (83,8%)	Sol·licitades: 0 Concebudes: 0
Importància dels sectors econòmics	Nombre empreses per sector	Dades del III trimestre del 2016.	Empreses per sector	Agricultura: 26 Indústria: 123 Construcció: 41 Serveis: 403	Agricultura: 261 Indústria: 1.063 Construcció: 513 Serveis: 3.809	Agricultura: 2.317 Indústria: 24.955 Construcció: 20.716 Serveis: 195.029
	Evolució de la població ocupada per sectors econòmics	Assalariats per sector. Dades III trimestre 2016.	Assalariats per sector	Agricultura: 167 Indústria: 2.381 Construcció: 336 Serveis: 4.212	Agricultura: 2.048 Indústria: 18.559 Construcció: 3.824 Serveis: 40.198	Agricultura: 48.172 Indústria: 431.057 Construcció: 158.884 Serveis: 2.248.846

Renda per càpita i pes de la inversió pública	Renda per càpita i ingressos municipals per càpita	Renda per càpita i pressupostos municipals Dades 2016.	Renda per càpita i el sumatori dels pressupostos municipals	Renda per càpita:809,95 € Pressupost: 16.383.679 €	Renda per càpita: 70.626,23 € Pressupost: 193.695.335 €	Renda per càpita: 1.295.153,31 € Pressupost: 8.855.122.361 €
---	--	--	---	--	---	--

Comentaris:

En referència a l'àmbit del Mercat laboral, podem veure que el percentatge de la població ocupada és superior a Osona respecte a Manlleu i Catalunya que tenen valors més semblants.

A més destacar que a Manlleu el sector que més atur va patir durant el 2016 va ser l'Agricultura mentre que a Osona i Catalunya, el sector que més va patir va ser la Construcció.

Una altra dada a destacar tot i ser força antiga (2010) és el PIB per càpita: mentre a Osona i Catalunya la variació percentual creixia positivament, a Manlleu disminuïa.

Pel que fa a la renda mínima d'inserció, podem veure que a Manlleu hi va haver durant el 2015, 603 beneficiaris mentre que a Osona aquests representaven 770. És a dir, el 78% dels beneficiaris es troben a Manlleu.

Per altra banda, és important tenir en compte que durant el 2014, el 91,5% de les beques de menjador sol·licitades a Manlleu van ser concedides mentre que aquest valor a Osona és inferior (83,8%).

Respecte al nombre d'empreses per sector, podem veure que el sector serveis seria el capdavanter, seguit de la indústria, la construcció i per últim l'agricultura en els tres territoris estudiats.

Si ens fixem en els ingressos municipals durant el 2016, podem veure que del total obtingut a Catalunya, és a dir, 8.855.122.361 €, el 2,18% d'aquest import correspon a Osona (193.695.335 €) i el 0,18% a Manlleu (16.383.679 €).

ÀMBIT	QUÈ PRETENEM MESURAR	INDICADOR	FORMAT DADES	CÀLCUL	MANLLEU	OSONA	CATALUNYA
Habitatge	Construcció obra nova	Nombre de pisos de nova construcció	Habitatges de nova construcció. Diferenciem els iniciats i els acabats. Dades 2013.	Habitatges de nova construcció	Habitatges iniciats: 0 Habitatges acabats: 7	Habitatges iniciats: 37 Habitatges acabats: 85	Habitatges iniciats: 5.311 Habitatges acabats: 13.003
	Mitjana mensual de l'import de lloguer	Preu lloguer pisos mensual	Mitjana mensual de l'import de lloguer (€/mes). Dades 2015.	Mitjana mensual de l'import de lloguer	Mitjana mensual de l'import de lloguer: 360	Mitjana mensual de l'import de lloguer: 406	Mitjana mensual de l'import de lloguer: 558
	Nombre de pisos buits	Nombre de pisos buits	Habitatges buits. Dades 2011.	Habitatges buits	1.103 (12,57%)	8.568 (11,96%)	448.356 (11,60%)
Comentaris:							
<p>Durant el 2013 i referent als habitatges de nova construcció, podem veure que en els tres territoris els habitatges de nova construcció iniciats reben un valor molt baix, ja que a Manlleu no es va iniciar cap projecte i a Osona només 37. Pel que fa als habitatges acabats, el valor és força superior al voltant d'un 40% més.</p> <p>Pel que fa a la mitjana mensual de l'import de lloguer, Manlleu té clarament un valor inferior respecte a Osona i Catalunya.</p> <p>Al 2011 a Manlleu, el 12,57% dels habitatges que hi ha al poble, estan buits. A Osona i Catalunya, el percentatge d'habitatges desocupats es troba entre l' 11,60 i l'11,96%.</p>							

ÀMBIT	QUÈ PRETENEM MESURAR	INDICADOR	FORMAT DADES	CÀLCUL	MANLLEU	OSONA	CATALUNYA
Salut i Serveis Socials		Nombre d'habitants/CAP	Nombre d'habitants respecte el nombre de CAP's o EAP Dades 2016.	Nº d'habitants/EAP (equips atenció primària)	20.104/1= 20.104 hab./CAP	155.641/11= 14.149 hab./CAP	7.522.596/368= 20.442 hab./CAP
	Ràtio de metges per habitant	Nombre metges família /1.000 habitants	Nombres de metges de família per cada 1.000 habitants Dades 2015.	Nº de metges de família/ 1.000 hab.	Per cada 1000 hab. Hi ha 13,6 metges de família	Per cada 1000 hab. Hi ha 107 metges de família	Per cada 1000 hab. Hi ha 4.386,6 metges de família
		Nombre pediatres/ 1.000 habitants	Nombre de pediatres per cada 1.000 hab. Dades 2015.	Nº de pediatres de família/ 1.000 hab.	Per cada 1000 hab. Hi ha 3,1 pediatres	Per cada 1000 hab. Hi ha 20,2 pediatres	Per cada 1000 hab. Hi ha 1.011,8 pediatres
	Qualitat del servei mèdic	Llistes d'espera per intervencions quirúrgiques	Llistes d'espera de la Generalitat de Catalunya Dades 2016.	Llistes d'espera del departament de salut.	<p>Al 2016 hi va haver 164.828 persones en llista d'espera. D'aquestes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - el 80,5% estan en llista d'espera amb termini de referència (màxim 365 dies). - la resta (el 19,5%) es troben en llistes d'espera per termini de garantia (només hi ha determinades operacions que reben aquesta categoria i el màxim és de 180 dies) <p>Al voltant del 10% dels pacients han estat operats fora de termini. Tot i així el valor és inferior al del 2015.</p>		

Necessitat de cures població	Nombre de persones amb dependència	Relació entre les persones en edat no activa respecte a la població potencialment activa. Dades 2015.	Indicador: (població de 0-15 anys + població de 65 anys o més / població de 16-64 anys) *100	Homes: 51,61%	Homes: 50,66%	Homes: 49,70%
				Dones: 63,10%	Dones: 59,31 %	Dones: 57,27%
				TOTAL: 57,16%	TOTAL: 54,88%	TOTAL: 53,46%

Comentaris:

Durant el 2016 els CAP's de Catalunya tenien assignats de mitjana uns 20.000 habitants per centre. Tot i així, si analitzem la comarca d'Osona, el valor podem veure que és més baix a causa del nombre de centres d'atenció primària de la zona.

Pel que respecta als metges per cada 1.000 habitant, podem veure que a Manlleu durant el 2015 hi havia 13,6 metges de família, mentre que de pediatres només n'hi havia 3,1 valor que representa un 78% menys de pediatres que de metges de família. Tot i així, aquest percentatge es manté més o menys igual per la resta de territoris essent per Osona un 81% i per Catalunya un 77%.

Respecte a la qualitat del servei mèdic relacionat amb les llistes d'espera per intervencions, només tenim les dades del 2016 i que fan referència a tot el territori català. Per tant no serà possible comparar-ho entre els diferents territoris però si podem veure que el 90% dels pacients en llistes d'espera han estat operats dins del termini estipulat.

Al 2015, el nombre de persones en edat no activa (de 0 a 15 anys i a partir del 65) respecte a la població potencialment activa i que es troben en una situació de dependència, representen uns valors més o menys estàndards en tot el territori català, és a dir, al voltant del 55%.

ÀMBIT	QUÈ PRETENEM MESURAR	INDICADOR	FORMAT DADES	CÀLCUL	MANLLEU	OSONA	CATALUNYA
		Nombre d'escolaritzats per etapes (ensenyament obligatori)	Nombre d'alumnes matriculats als centres d'ensenyament segons nivell educatiu. Dades 2015.	Nombre de matriculats	Educació infantil (1r cicle + 2n cicle): 174+ 751 = 925 Educació primària: 1.401 ESO: 863 Educació especial: 0 PQPI: 30 TOTAL: 3.219	Educació infantil (1r cicle + 2n cicle): 1.849 + 5.407 = 7.256 Educació primària: 10.531 ESO: 6.464 Educació especial: 97 PQPI: 123 TOTAL: 24.471	Educació infantil (1r cicle + 2n cicle): 79.031 + 234.371 = 313.402 Educació primària: 476.558 ESO: 291.734 Educació especial: 7.147 PQPI: 6.929 TOTAL: 1.095.770
Educació	Escolarització	Nombre d'infants de 0 a 3 anys	Nombre d'alumnes matriculats. Dades 2015.	Suma total del nombre de matriculats en els centres d'ensenyament d'educació infantil	174	1.849	79.031
		Nombre d'escoles /1000 habitants	[Nombre de centres classificats per nivell educatiu/població total]*1000 habitants	Grup 1*: sumatori de: escoles bressol, educació primària i especial	Grup 1: [(3+4+1)/20.228]*1000= 0,395	Grup 1: [(42+58+12+1)/154.925]*1000 = 0,729	Grup 1: [(1.492+1.809+508+105)/7.508.106]*1000= 0,521

	Dades 2015. Agrupem les dades en 2 grups	*En aquest grup també s'inclouen els centres que fan educació primària i secundària Grup 2: sumatori de: centres d'ESO, batxillerat, cicles formatius i PQPI	Grup 2: [(3+2+2+2+1)/20 .228]*1000 =0,494	Grup 2: [(20+16+10+6+4)/154.925]*1000 =0,296	Grup 2: [(707+715+367+315+265)/7.508.106]*1000=0,315
Nombre d'habitants amb estudis superiors + CFGS	Població de més de 16 anys amb estudis post obligatoris. Dades 2011.	És la suma de: batxillerat superior, formació professional de grau mig i grau superior i estudis universitaris	Batxillerat superior: 1.699 Estudis FP: 2.175 Universitaris: 1.633 TOTAL: 5.507 (26,93% /Pob. Total)	Batxillerat superior: 14.292 Estudis FP: 17.043 Universitaris: 20.121 TOTAL: 51456 (33,36% /Pob. Total)	Batxillerat superior: 843.227 Estudis FP: 892.497 Universitaris: 1.264.747 TOTAL: 3.000.471 (39,79% /Pob. Total)
Taxa d'alfabetització	Considerem analfabets aquells que no sàpiguen ni llegir ni escriure en cap idioma. Dades 2011.	Relació entre els analfabets de 16 anys i més amb la població de 16 anys i més.	No sap llegir ni escriure: 451 Taxa analfabetisme: 2,74%	No sap llegir ni escriure: 2.466 Taxa analfabetisme: 1,97%	No sap llegir ni escriure: 106.217 Taxa analfabetisme: 1,67%

Comentaris:

Si analitzem el nombre d'alumnes matriculats per etapes centrant-nos en l'ensenyament obligatori, podem veure que durant el 2015, els matriculats en educació infantil de segon cicle superen amb escreix als del primer cicle. Tot i així, l'etapa on podem trobar més matriculats és a l'ensenyament primari seguit de l'ESO.

Per altra banda, els alumnes matriculats en centres d'educació especial o en PQPI representen: a Manlleu un 0,15% de la població total, a Osona un 0,14% i a Catalunya un 0,22%.

Pel que fa al nombre d'escoles per cada 1.000 habitants, les hem dividit en 2 grups diferenciant, l'escola bressol i l'educació primària i especial per una banda, i per l'altra tindrem l'ESO, batxillerat, els cicles formatius i els PQPI. Així doncs, si analitzem el primer grup, podem veure que per cada 1.000 habitants a Manlleu hi ha 0,395 escoles, a Osona 0,729 i a Catalunya 0,521. Mentre que si ens fixem en el segon grup, veiem que: a Manlleu hi ha 0,494 escoles, a Osona 0,296 i a Catalunya 0,315. Per tant, a Manlleu podem trobar més escoles del grup 2 mentre que a Osona i Catalunya n'hi ha més del grup 1.

Per altra banda, s'ha analitzat el percentatge de la població de més de 16 anys amb estudis post obligatoris i podem veure que al 2011, a Manlleu representava el 26,93% respecte la població total, a Osona un 33,36% i a Catalunya un 39,79%.

Una altra dada que crida l'atenció és que durant el 2011, la taxa d'analfabetisme va ser clarament superior a Manlleu (2,74%) comparant amb Osona i Catalunya (1,97% i 1,67% respectivament).

ÀMBIT	QUÈ PRETENEM MESURAR	INDICADOR	FORMAT DADES	CÀLCUL	MANLLEU	OSONA	CATALUNYA
Medi Ambient	Contaminació de l'aire	CO ₂ o bé IMECA (Índex Metropolità de Qualitat de l'Aire)	Índex de qualitat de l'aire ICQA. Dades del 2015. *No hi ha dades per a totes les poblacions s'agafa la mitja per territoris on n'hi ha.	Per tal de poder-ho comparar, analitzem: valor mínim, màxim i mig.	Valor màxim: 80 Valor mínim: -39 Valor mig: 52	Valor màxim: 89 Valor mínim: -35 Valor mig: 53	Valor màxim: 80 Valor mínim: -21 Valor mig: 52

Contaminació de l'aigua (purins)	Concentració de nitrats a l'aigua de les fonts (mg/l)	Concentració de nitrats a l'aigua de les fonts. Dades 2015.	Valors mitjans del total de fonts per territori	Valor mig: 177,4	Valor mig: 58,6	Dada no disponible.
Reciclatge de residus	Tones de deixalles reciclades	Recollida segons tipus de residus. Inclou: vidre, paper, cartró, envasos lleugers, orgànica, residus voluminosos, poda i jardineria, piles, medicaments i altres. Dades 2015.	Suma de tots els residus.	5.847,12	38.961,12	1.442.005,07
	Kg / persona / dia	Nombre mitjà de residus generats per persona i per dia. Dades 2015.	Nombre total de residus generats amb un dia en Kg / població total	1,12	1,14	1,35

Comentaris:

Al 2015 el valor mitjà sobre la qualitat de l'aire en els territoris estudiats era pràcticament el mateix. Tot i així si ens fixem en la qualitat de l'aigua, podem veure que les fonts de Manlleu tenen una major concentració de nitrats que si ho comparem amb Osona. No ho podem calcular amb Catalunya, ja que no disposem de la dada en qüestió.

Pel que fa a les tones de deixalles reciclades per territoris durant el 2015, podem veure que si sumem tots els residus i ho dividim entre el nombre d'habitants obtenim valors tals com: per a Manlleu un 28,9%, a Osona un 25,14% i a Catalunya un 19,20% essent aquesta última amb el valor més baix. Per altra banda, també disposem del nombre de residus generats per persona i dia en els 3 territoris i el valor és més o menys el mateix, essent més elevat en el conjunt del territori català.

5.3.2 Indicadors del grup B

A continuació adjuntem els resultats de les diferents entrevistes que s'han realitzat a les 5 entitats que apliquen l'ESS a Manlleu. Aquestes són:

- Mireia Franch de la cooperativa SAMBUCUS.
- Ricard Gorgals de la fundació TAC OSONA.
- Aurora Colom de l'associació MARESMON.
- Núria Comarriu de la fundació Dr. TRUETA.
- Sergi Solà del SERRADET DE BARNERES.

ÀMBIT		QUÈ PRETENEM MESURAR	INDICADOR	COOPERATIVA SAMBUCUS (Mireia Franch)	FUNDACIÓ TAC OSONA (Ricard Gorgals)	ASSOCIACIÓ MARESMON (Aurora Colom)	FUNDACIÓ DR. TRUETA (Núria Comarriu)	EL SERRADET DE BARNERES (Sergi Solà)
		Forma jurídica de l'empresa	Cooperativa/ SL/ Fundació/ Associació	Cooperativa	Fundació	Associació	Fundació	Actualment són autònoms.
DADES GENERALS	Sector econòmic	Sector econòmic i activitat	Primari, Secundari, Terciari. Nom de l'activitat econòmica.	Sectors primari i terciari. La seva activitat econòmica es basa en la restauració, cuina col·lectiva i produccions	Sector terciari. L'activitat econòmica consisteix en la prestació de serveis.	Sector secundari i terciari. La seva activitat econòmica és la producció artesanal i	Sector Terciari. La seva activitat econòmica que realitzen és la gestió de residus.	Sector primari. L'activitat econòmica que porten a terme és la ramaderia.

	aromàtiques.	l'oferta de serveis de diferents àmbits.
Comentaris:		
Pel que fa a la forma jurídica de les 5 entitats entrevistades, podem veure que hi ha diversitat, ja que tenim: una cooperativa, dues fundacions, una associació i uns autònoms. Per tant, hem pogut comprovar que realment l'economia social i solidària la podem trobar a diferents formats.		
En referència al sector econòmic, destaca sobretot el terciari. Tot i així, hi ha Sambucus i Maresmon que combinen el terciari amb el primari i el secundari respectivament. Mentre que el Serradet de barneres se centra únicament amb el sector primari.		
Respecte a l'activitat econòmica també hi ha força varietat i és que podem trobar: restauració, produccions aromàtiques, prestació de serveis, producció artesanal, gestió de residus i ramaderia.		

ÀMBIT	QUÈ PRETENEM MESURAR	INDICADOR	COOPERATIVA SAMBUCUS (Mireia Franch)	FUNDACIÓ TAC OSONA (Ricard Gorgals)	ASSOCIACIÓ MARESMON (Aurora Colom)	FUNDACIÓ DR. TRUETA (Núria Comarriu)	EL SERRADET DE BARNERES (Sergi Solà)
GOVERNANÇA	Òrgans de govern	Persones implicades en la ESS	Nombre de socis de IESS (cooperatives), diferenciar per sexes.	Nombre total de socis: 4 2 dones i 2 homes.	—	—	—
			Nombre de persones	—	Nombre total de persones:	Actualment hi ha 15	Nombre de persones

	implicades en la IESS (pels que no són cooperatives), diferenciar per sexes.		309 D'aquestes 195 són homes i la resta dones.	voluntàries i aproximadament 60 usuàries. Tot són dones.	implicades en IESS: 18 persones. 11 d'elles són homes i la resta dones.	i 1 dona.
Equitat òrgans de govern	Homes i dones a la junta directiva	2 dones i 1 home.	1 dona i 6 homes.	5 dones.	4 dones i 4 homes.	2 homes i 1 dona.
Democràcia	Preses de decisions democràtica? (si /no)	Sí.	Sí.	Sí.	Sí.	Sí.
Transparència	Té portal web de transparència? (si / no)	No.	Sí.	Sí.	No.	No.

Comentaris:

Dins de l'àmbit dels òrgans de govern i sobretot centrant-nos amb el nombre de persones que estan implicades en les IESS, podem veure que hi ha força diferències entre elles, sobretot per les dimensions de cada organització. Tot i així, ressalta que en 3 de les 5 entitats hi ha més homes que dones. Mentre que a Sambucus trobem un empat, i a Maresmon tot són dones, ja que és una entitat formada únicament per persones de sexe femení.

Referent a l'equitat dels òrgans de govern, podem veure que en la fundació TacOsona, les diferències entre sexes és bastant elevada, ja que només hi ha una dona i en canvi, hi ha 6 homes. La resta d'entitats, sense tenir en compte Maresmon, podem veure que la repartició de poder és força equitativa.

Pel que fa a la presa de decisions, aquesta és democràtica a les 5 entitats, per tant, també compleixen un principi vital de l'ESS. També hem pogut veure que de 5 entitats, 2 tenen portal de web de transparència i la resta no.

ÀMBIT	QUÈ PRETENEM MESURAR	INDICADOR	COOPERATIVA SAMBUCUS (Mireia Franch)	FUNDACIÓ TAC OSONA (Ricard Gorgals)	ASSOCIACIÓ MARESMON (Aurora Colom)	FUNDACIÓ DR. TRUETA (Núria Comarriu)	EL SERRADET DE BARNERES (Sergi Solà)
OCUPACIÓ I ORGANITZACIÓ DEL TREBALL	Llocs de treball	Generació de llocs de treball	5	309	Hi ha 3 persones que reben una remuneració però no els consideren treballadors.	18	Els 3 socis.
		Nombre d'homes i dones ocupats	2 homes i 3 dones.	195 homes i 114 dones.	3 dones.	11 homes i 7 dones.	2 homes i 1 dona.
	Grau de parcialitat	Nombre de treballadors amb contracte a temps parcial i a temps complet	A temps complet hi ha 3 persones (2homes i 1 dona). A temps parcial 2 (1 home i 1 dona)	98% dels treballadors tenen un contracte a jornada completa, la resta a temps parcial (tot dones).	Són professionals independents que ofereixen els seus serveis a temps parcial i sense determinar una jornada concreta. Són 3 dones.	A temps complert només hi ha 1 persona i és home. A temps parcial, hi ha 17 persones. 10 homes i 7 dones.	Cap.

			Tots els treballadors disposen d'un contracte de treball temporal degut a que són una empresa d'inserció laboral. Són 3 dones i 2 homes	Contractes indefinits: 71% Contractes temporals 21% Contractes en formació i/o pràctiques: 8% Del total de treballadors el 60% homes i el 40% dones.	Les 3 professionals independents no tenen un contracte de treball.	Contractes indefinits: 9 homes i 6 dones Contractes temporals: 1 dona i 2 homes.	Cap.
Ventall salarial	Repartiment just de la renda	Ventall salarial (per exemple escala 1-5)(global)	En una escala del 1 al 5, els que tenen major salari cobren 1,2 i la resta, 1.	1. 707€ 2. 1100€ 3. 1350€ 4. 1550€ 5. 2000€	No hi ha un ventall salarial. Es cobra per hora treballada i en funció de la feina realitzada.	No tenen aquesta dada.	Els 3 socis cobren el mateix.
		Ventall salarial només per homes	Igual per a tothom	1. 707€ 2. 1100€ 3. 1350€ 4. 1550€ 5. 2000€	No hi ha homes en l'associació.	No tenen aquesta dada.	Els 3 socis cobren el mateix.

		Ventall salarial només per dones	Igual per a tothom	<ol style="list-style-type: none"> 1. 707€ 2. 1100€ 3. 1350€ 4. 1550€ 5. 2000€ 	No hi ha un ventall salarial. Es cobra per hora treballada i en funció de la feina realitzada.	No tenen aquesta dada.	Els 3 socis cobren el mateix.
Conciliació	Conciliació laboral i familiar	Persones acollides a la reducció horària per maternitat/paternitat sobre el total de treballadors. (diferenciat sexes)	Cap.	3 casos i els 3 són dones	Cap.	Cap.	Cap.
Flexibilitat	Mesures pel benestar dels treballadors	Existeix flexibilitat horària? (si/no) Permeten marges horaris per l'entrada i sortida del lloc de treball?	Tenen flexibilitat horària i permeten uns marges en les entrades i sortides.	Existeix flexibilitat horària però no permeten uns marges en les entrades i sortides.	En l'associació hi ha flexibilitat horària i també hi ha marges per entrar i sortir.	No ambdues preguntes.	Al seu autònoms tenen total flexibilitat horària
Perfil persones ocupades	Aportació a la comunitat	Persones ocupades en risc d'exclusió social (diferenciat entre homes i dones)	Totes les persones contractades, és a dir, 5.	Actualment hi ha 232 persones. 148 són homes i la resta són dones.	Les 60 usuàries pateixen algun tipus de risc d'exclusió social.	En total hi ha 13 persones. 4 dones i 9 homes.	Cap.

Formació	Nivell de formació	Socis o treballadors segons el nivell d'estudis (primaris + ESO, batxillerat, cicles formatius, universitaris) (diferenciant homes i dones)	1 dona llicenciada. 2 homes i 1 dona tècnics de grau mig.	Dels 309 treballadors: Amb formació bàsica: 146 homes i 85 dones. Amb formació de grau mig i superior: 36 homes i 22 dones. Amb formació superior: 10 homes i 10 dones.	De les 5 sòcies, 2 tenen estudis de batxillerat i 3 disposen d'estudis universitaris.	Amb estudis primaris + ESO: 4 dones i 9 homes Amb estudis fins a cicles formatius: 1 dona Amb estudis universitaris: 2 dones i 2 homes	Els 3 socis tenen estudis universitaris.
	Riscos laborals	Facilitats donades	Hores de formació cursades internament o externament.	Les hores de formació que s'ofereixen són externes.	Ofereixen formació tant interna com externa.	Realitzen formació interna en 3 projectes que porten a terme.	No tenen aquesta dada.
	Qualitat laboral	Tenen implantades mesures de prevenció de riscos laborals?	Sí.	Sí. Entre elles la ISO 18001	No.	Sí. Ho fan a través d'una empresa externa.	No.

Comentaris:

Respecte al nombre d'homes i dones ocupats en funció del nombre de treballadors, podem veure que tant a el Serradet de Barneres, com a la fundació Dr. Trueta i la fundació TacOsona, destaca més la presència d'homes que de dones. Mentre que a Sambucus, és al revés.

Referent a la contractació, crida l'atenció que la fundació TacOsona, el 98% dels seus contractes de treball són a jornada completa mentre que només un 2% és a jornada parcial i tot són dones. Paral·lelament, la fundació Dr. Trueta actua al contrari, només trobarem un home a jornada completa i la resta seran a jornada parcial. Sambucus té 3 treballadors a jornada completa i 2 a parcial. Maresmon al tractar-se d'una associació, no hi ha treballadors com a tal i per tant no hi ha cap tipus de contractació. Mentre que el Serradet de Barneres, al tractar-se d'autònoms, tampoc tenen una jornada definida.

Realitzar una comparativa entre les 5 entitats respecte el ventall salarial és difícil, ja que les dades no són igual de representatives, tot i així, podem dir que excepte en la fundació Dr. Trueta (que no tenim la dada), no hi ha diferències entre homes i dones, és a dir, el ventall salarial és el mateix independentment del sexe.

En la fundació TacOsona hi ha 3 dones que estan acollides a la reducció de jornada per maternitat, en la resta d'entitats, no hi ha ningú.

Excepte en la fundació Dr. Trueta, la resta d'organitzacions permeten uns marges de flexibilitat horària.

En totes les entitats, excepte en el Serradet de Barneres, hi ha persones en risc d'exclusió social, de fet a Sambucus tots els treballadors s'hi troben, i a Maresmon, totes les usuàries també.

Pel que fa al nivell de formació dels socis o treballadors, podem veure que hi ha persones amb tots els nivells però en totes les entitats hi ha persones amb estudis universitaris.

Sabem del cert que 3 de les 5 entitats realitzen hores de formació. Sambucus les rep de fonts externes, l'associació Maresmon ho fa de manera interna, mentre que la fundació TacOsona, realitza formacions tant de fonts internes com externes.

I respecte a les mesures vinculades a la prevenció de riscos laborals, podem veure que també hi ha 3 entitats que les tenen implantades i són: Sambucus, TacOsona i la fundació Dr. Trueta.

ÀMBIT	QUÈ PRETENEM MESURAR	INDICADOR	COOPERATIVA SAMBUCUS (Mireia Franch)	FUNDACIÓ TAC OSONA (Ricard Gorgals)	ASSOCIACIÓ MARESMON (Aurora Colom)	FUNDACIÓ DR. TRUETA (Núria Comarriu)	EL SERRADET DE BARNERES (Sergi Solà)
APLICACIÓ DE RESULTATS	Reinversió o Retorn Social	Percentatge de beneficis no repartits i reinvertits en l'entitat	100%	100%	100%	100%	100%
Comentaris: Respecte a l'aplicació dels resultats, podem dir que les 5 entitats coincideixen en la reinversió dels seus beneficis, és a dir, totes reinverteixen el 100% els seus guanys.							

ÀMBIT	QUÈ PRETENEM MESURAR	INDICADOR	COOPERATIVA SAMBUCUS (Mireia Franch)	FUNDACIÓ TAC OSONA (Ricard Gorgals)	ASSOCIACIÓ MARESMON (Aurora Colom)	FUNDACIÓ DR. TRUETA (Núria Comarriu)	EL SERRADET DE BARNERES (Sergi Solà)
CLIENTS	Grau de mercantilització	Factureu? (si/no)	Sí.	Sí.	Sí.	Sí.	Sí.
		Volum de facturació en € (amb intervals)	300.000 €/any	5 milions €/any	15.000€/any	300.000€/any	100.000 €/any

<p>Mercat</p> <p>Nombre d'usuaris o clients o serveis prestats</p>	<p>Alguns dels serveis que realitzen són:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Neteja i manteniment d'espais - Jardineria i serveis forestals. - Suport a la brigada - Serveis industrials i manipulats. - Horticultura ecològica. - Cuina per a col·lectivitats. <p>A més de serveis a les persones com:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Integració social i laboral. - Suport a les famílies. <p>La seva activitat principalment consisteix en la cuina col·lectiva i les produccions aromàtiques. En ambdós casos els clients són finals i poden variar. No hi ha una xifra exacte.</p> <p>Els seus principals clients són ens públics i empreses privades.</p> <p>Actualment disposen d'una cartera de 451 clients. On la majoria dels serveis prestats es fa de manera trimestral, semestral i fins i tot anual.</p> <p>Entre 300-400 clients.</p>
--	--

Satisfacció del client	Nous clients/total clients (o bé clients que repeteixin/total)	Cuina: 1 nou client /3 clients habituals. Restaurant: 0.2 clients nous/1 client habitual. Produccions aromàtiques: 0.	Tots els seus clients són de continuïtat	100% tots els clients repeteixen.	La majoria de clients són fixes. Anualment tenen una mitjana de 15 clients nous.	No tenen comptabilitzada aquesta dada, però des de fa un any que estan creixent molt.
Qualitat del servei i producte	Nombre de reclamacions	Cap.	15 reclamacions	Cap.	Cap.	0,5% del volum total de vendes.
Venda ètica	Venda de productes ecològics (si/no/no procedeix)	Sí.	Sí.	Sí.	No.	Sí.
	Venda a clients dels mercats local i comarcal (si/no. Indicar el percentatge)	Sí, el 90%.	Sí, el 95%.	No.	No.	Sí, el 99% .
	Venda de comerç just (si/no/no procedeix)	No procedeix	No procedeix	No procedeix.	No procedeix.	No procedeix.
	Espai solidari (si/no/ no procedeix)	No procedeix	No procedeix	Sí.	No procedeix.	No procedeix.

Repercussió social	L'empresa participa activament a els xarxes socials?	Sí.	Sí.	Sí.	No	Sí.
Comentaris:						
Totes les entitats facturen, tot i així la que destaca per més volum de facturació és la fundació TacOsona i la que factura menys, l'Associació Maresmon.						
Pel què fa a la satisfacció dels clients, totes les organitzacions entrevistades ens transmeten que tenen un alt grau de satisfacció, que la majoria dels clients repeteixen i que constantment veuen incrementats els seus ingressos gràcies a que van aconseguint noves fidelitzacions. Per altra banda, el nombre de reclamacions es nul o casi nul pel Serradet de Barneres i TacOsona.						
Totes les entitats menys la fundació Dr. Trueta coincideixen en la venda de productes ecològics i a més, Sambucus, TacOsona i el Serradet de Barneres realitzen més del 90% de les seves vendes en mercats de proximitat. Tot i així, a cap els i procedeix la venda del comerç just i només Maresmon considera que és un espai solidari, la resta tampoc.						
Respecte a la participació en les xarxes socials, totes consideren que hi participen activament excepte la fundació Dr. Trueta.						

ÀMBIT	QUÈ PRETENEM MESURAR	INDICADOR	COOPERATIVA SAMBUCUS (Mireia Franch)	FUNDACIÓ TAC OSONA (Ricard Gorgals)	ASSOCIACIÓ MARESMON (Aurora Colom)	FUNDACIÓ DR. TRUETA (Núria Comarriu)	EL SERRADET DE BARNERES (Sergi Solà)	
FINANÇAMENT	Fons propis	Nivell d'autofinancament	Ràtio d'autonomia financera	70%	60,34%	Aquesta dada no està disponible.	66%	No disposen d'aquesta dada. Són autònoms i no realitzen el tancament de llibres.

Finançament aliè	Finançament ètic	Percentatge de finançament: Propi (€) aportacions dels socis Bancari (€) (finances ètiques/no ètiques)	El finançament és 100 ètic. Respecte als percentatges, el 85% correspon a aportacions dels socis i la resta prové d'associacions i fundacions.	El finançament prové 100% dels bancs i són finances no ètiques.	El 60% del finançament prové de subvencions i la resta és propi.	Finançament propi: 78,89% Finançament per aportacions dels socis: 2,5% Finançament bancari: 18,61% No són finances ètiques.	El 100% del finançament prové dels socis.
Comentaris:							
Pel que fa el nivell d'autofinançament, només hem aconseguit aquesta dada de 3 entitats, Sambucus, TacOsona i la fundació Dr. Trueta i el valor del rati d'autonomia financera ronda entre el 60 i el 70% en els 3 casos.							
En canvi, pel que fa al finançament aliè, hi ha diversitat: per exemple, el finançament de Sambucus és 100% ètic, ja que prové d'aportacions dels socis i de fundacions i associacions, mentre que el del TacOsona el 100% del seu finançament prové dels bancs. Pel què fa a Maresmon, el 60% del seu finançament prové de subvencions i la resta és propi. La fundació Dr. Trueta disposa de finançament propi, finançament per part dels socis, i al voltant del 20% prové dels bancs. Finalment, el Serradet de Barneres el 100% del seu finançament prové dels socis.							

ÀMBIT	QUÈ PRETENEM MESURAR	INDICADOR	COOPERATIVA SAMBUCUS (Mireia Franch)	FUNDACIÓ TAC OSONA (Ricard Gorgals)	ASSOCIACIÓ MARESMON (Aurora Colom)	FUNDACIÓ DR. TRUETA (Núria Comarriu)	EL SERRADET DE BARNERES (Sergi Solà)	
OPERACIONS I PROCESSOS	Proveïdors	Circuits curts	Total compres	20%	850.000€	Dada no disponible.	90.000€/anuals	50.000€/anuals
			Compres km0	80%	90%	90%	100%	90%

	Cooperació amb altres empreses	Nombre de proveïdors total i nombre de proveïdors que pertanyen a l'ESS	Proveïdors totals 150. El 5% d'aquests pertanyen a l'ESS	Nombre total de proveïdors: 92. Proveïdors que pertanyen a L'ESS: 2.	Nombre de proveïdors totals:20. D'aquests, 5 Pertanyen a l'ESS.	Treballen amb 28 proveïdors i cap d'ells pertany a l'ESS.	Nombre total de proveïdors: 25-30. No se sap quins pertanyen a l'ESS.
Subministraments	Sostenibilitat	Contracten l'energia a Som Energia?	No	No.	No.	No.	Sí.
		Tenen mesures d'estalvi d'eficiència energètica?	Sí	Sí.	No.	Sí.	No.
		Tenen mesures d'estalvi i eficiència en el consum d'aigua?	Sí	Sí.	No.	Sí.	Sí.
		Utilitzen programari lliure?	No	No.	No.	No.	No.
Gestió de residus	Impacte medi ambiental	Disposen d'algun certificat mediambiental?	Disposen del CCPAE	Sí, l'ISO 14001.	No.	No.	Actualment no però ho estan tramitant.
		Altres: Reciclatge de paper, etc. (especificar)	Reciclatge d'olis, paper, tònners, vidre i	Reciclen: paper, cartró,	L'associació recicla: roba, plàstic, paper,	Degut a que la seva activitat principal és la	Actualment reciclen: paper, vidre, orgànic,

	orgànic.	tònners, vidre i plàstic.	vidre, mobiliari..	gestió de residus, ho reciclen tot: paper, plàstic, vidre, metall, tònners, etc.	etc. Però reutilitzen tots els envasos.
Tenen sistemes propis de reciclatge? (si/no)	No	No.	Sí i a més reutilitzen sobretot mobiliari.	Sí.	No.
Proveïdors presenten garanties de reciclatge? (si/no/no se sap)	No se sap	Alguns.	No se sap.	Alguns.	No se sap.

Comentaris:

Totes les entitats compren com a mínim, el 80% de les seves compres a productors locals o de proximitat. Sambucus, TacOsona i Maresmon treballen amb proveïdors que també apliquen l'ESS.

Només el Serradet de Barneres té contractada l'energia a Som Energia. Mentre que Sambucus, TacOsona i la fundació Dr. Trueta tenen mesures d'estalvi energètic. Per altra banda, Maresmon és l'única entitat que no disposa de mesures per tal de reduir el consum d'aigua. Tot i així, cap entitat utilitza el programari lliure.

Pel que respecta a l'impacte medi ambiental, només Sambucus i TacOsona disposen de certificats. Tot i així, totes reciclen, a més, Maresmon i la fundació Dr. Trueta tenen sistemes propis de reciclatge. També és important destacar que Maresmon i el Serradet de Barneres donen molta importància, no només al reciclar sinó també al reutilitzar. Pel que fa a les garanties de reciclatge dels seus proveïdors, només les dues fundacions tenen coneixements que alguns dels seus proveïdors ho porten a terme. La resta d'entitats ho desconeixen.

6. CONCLUSIONS

Tal com es va plantejar a la introducció, en aquest treball teníem dos objectius principals i eren:

- Conèixer dels diferents tipus d'organitzacions que existeixen dins el que es coneix com a economia social i solidària.
- A partir dels indicadors proposats pel grup de recerca de la Universitat de Vic, dur a terme la recerca de les dades per tal de calcular-los i extreure'n conclusions per tal de mesurar l'economia social i solidària a Manlleu.

Respecte al primer objectiu podríem dir que l'hem assolit, ja que hem extret coneixements suficients per entendre què és i en què consisteix l'economia social i solidària.

Així doncs, sabem que aquest tipus d'economia va néixer al segle XIX i que des dels anys 70 del segle passat, va ressorgir a molts àmbits i de manera generalitzada.

Un tret característic de l'ESS és que es diferencia de la resta perquè treballen amb perspectives de negoci més democràtiques, equitatives, solidàries i amb el màxim de respecte cap al medi ambient i les persones. A més que pot presentar diverses formes jurídiques.

Això fa que l'aplicació d'aquest tipus d'economia comporti uns avantatges tals com:

- Implicació directa en l'activitat.
- Autonomia en la gestió i control de les entitats.
- Hi ha un benefici a la comunitat proporcionant benestar.
- Absència de líders, iniciatives promogudes per un grup de persones.
- El poder de decisió no està basat ni vinculat en la propietat del capital.
- Naturalesa participativa, impuls a la democràcia.
- Distribució limitada de beneficis.

Tots aquests beneficis són els que van fer que l'Ajuntament de Manlleu volgués impulsar l'ocupació i millorar el seu teixit empresarial a través d'aquest tipus d'economia. Per aquest motiu, i tal com ja hem dit, el segon objectiu consistia a buscar la informació necessària per

construir els indicadors i d'aquesta manera mesurar l'impacte de l'economia social i solidària a Manlleu, comparant els resultats amb Osona i Catalunya.

La divisió dels indicadors va provocar que, pel grup A s'hagués de fer una recerca més exhaustiva a diferents fonts, mentre que pel grup B s'han portat a terme 5 entrevistes a diferents entitats de Manlleu i àrea d'influència per obtenir així una perspectiva més centralitzada.

És per això que per confeccionar els indicadors del primer grup, fou necessari contactar amb diferents experts per tal d'aconseguir dades fiables i el més actuals possible.

A continuació s'exposen algunes dificultats que ens hem trobat durant el procés de recerca.

Pel que respecte a l'àmbit mercat laboral-economia, concretament al punt sobre l'exclusió social, ha estat bastant difícil obtenir les dades, sobretot les de Manlleu. De fet, la dada que fa referència al nombre d'ajuts de lloguer no s'ha aconseguit, ja que l'agència d'habitatge de Catalunya la té protegida i no la podien facilitar.

En referència a l'àmbit de Salut i serveis socials, concretament la qualitat del servei mèdic, ha estat impossible aconseguir les dades per als 3 territoris, ja que només existeixen a escala autonòmica.

Finalment, la darrera dificultat que ens vam trobar va ser trobar el valor mig respecte la concentració de nitrats a l'aigua de les fonts de Catalunya, ja que aquesta dada no existeix com a tal. Segons ens van comentar des d'aigües de Catalunya, no existeix un registre de totes les fonts de Catalunya, sinó que són els diferents territoris que confeccionen aquesta dada i per aquest motiu disposem únicament del valor de Manlleu i Osona, suficient per ressaltar l'alta contaminació que hi ha a les aigües manlleuenques.

A continuació s'expliquen les principals conclusions que s'han extret del grau del benestar social de Manlleu en relació amb Osona i Catalunya:

Pel que respecta l'àmbit de la demografia, el que més destaca és que durant el 2016, l'evolució de la població va créixer positivament a Osona i Catalunya mentre que a Manlleu va disminuir representant una variació percentual del -0,61%.

Si ens fixem en el mercat laboral-economia, podem veure que a Manlleu, el sector que més atur va patir durant el 2016 va ser l'agricultura mentre que a Osona i Catalunya, va ser la

construcció. Una altra dada a destacar és que durant el 2010, el PIB per càpita a Manlleu la variació percentual va disminuir mentre als altres dos territoris estudiats va ser positiva.

En referència a la renda mínima d'inserció hem pogut veure que a Manlleu, durant el 2015, hi va haver 603 beneficiaris mentre que a Osona en van ser 770. És a dir, el 78% dels beneficiaris es trobaven a Manlleu.

A més, hem estudiat el nombre d'empreses que hi ha per sector en els tres territoris i hem pogut observar que en els 3 casos, el sector serveis seria el capdavanter, seguit de la indústria, la construcció i per últim l'agricultura.

Si ens centrem en l'àmbit de l'habitatge, hem pogut veure que la mitjana mensual de l'import del lloguer a Manlleu era clarament inferior en comparació amb Osona i Catalunya.

Pel que fa a l'àmbit de salut i serveis socials, i tal com s'ha comentat anteriorment, ha estat difícil trobar dades pels 3 territoris. Tot i així hem pogut veure que a Manlleu i durant el 2015, per cada 1.000 habitants, hi havia 13,6 metges de família mentre que de pediatres només n'hi havia 3,1. Valor que representa un 78% menys de pediatres que de metges de família. Però aquest percentatge no era gaire més diferent que per Osona i Catalunya, ja que aquests eren del 81% i del 77% respectivament.

Dins de l'àmbit de l'educació, hem pogut extreure les següents conclusions i són: per una banda, que durant el 2011 a Manlleu el 26,93% de la població total gaudia d'estudis universitaris, valor lleugerament inferior en comparació amb Osona (33,36%) i Catalunya (39,79%). Per altra banda, també crida l'atenció que durant el 2011, la taxa d'analfabetisme va ser clarament superior a Manlleu (2,74%) mentre a Osona i Catalunya era d'un 1,97% i un 1,67% respectivament.

Per últim, en l'àmbit del medi ambient, el que més fa cridar l'atenció és que durant el 2015, la qualitat de l'aigua de les fonts de Manlleu tenia una major concentració de nitrats que la resta de fonts d'Osona.

Pel que fa a la resta d'indicadors, s'ha trobat la informació necessària i s'han pogut construir i comparar.

Pel que respecta al segon grup, i sobretot tenint en compte que fan referència a una perspectiva més concreta, s'han analitzat diferents entitats que actualment porten a terme l'economia social i solidària a Manlleu o en l'àrea d'influència per tal de mesurar de manera individual l'impacte que generen. Aquest fet i com que no comparteixen les mateixes formes

jurídiques, provoca gran dificultat en la comparativa de resultats. Tot i així, a continuació destaquem les principals conclusions que hem extret pels diferents àmbits.

En referència a l'àmbit de dades generals, hem pogut veure que de les 5 entitats entrevistades, totes tenien formes jurídiques diferents, només s'ha repetit la fundació. Això ens confirma la idea que podem trobar l'economia social i solidària en diferents formats.

Respecte a l'àmbit de la governança el més rellevant és que en l'equitat dels òrgans de poder diferenciat per sexes, amb excepció de la fundació TacOsona, gaudeixen d'una repartició de poder força equitativa. A més, totes les entitats afirmaven que la presa de decisions era totalment democràtica. D'aquesta manera compleixen un altre principi vital per tal de pertànyer a l'ESS.

Si ens fixem en l'àmbit d'Ocupació i organització del treball, hem pogut extreure diferents conclusions: pel que fa al nombre de treballadors, hi ha la fundació Dr. Trueta, la fundació TacOsona i el Serradet de Barneres, que tenen més presència d'homes que de dones.

Referent a la tipologia de la contractació, la fundació TacOsona el 98% dels contractes de treball són a jornada completa, mentre que la fundació Dr. Trueta és just al contrari. Sambucus té una contractació mixta, és a dir, 3 dels seus treballadors disposen de jornada completa mentre que 2, és parcial. L'associació Maresmon no disposen de contractes de cap tipus i el Serradet de Barneres al tractar-se d'autònoms, tampoc tenen definida cap jornada laboral.

Pel que fa al ventall salarial, no s'ha pogut definir cap dada que fos representativa per les 5 entitats però si s'ha pogut veure que no es fa distinció entre sexes.

També hem pogut veure que, excepte la fundació Dr. Trueta, la resta d'entitats ofereixen flexibilitat en les entrades i sortides del lloc de treball.

Una altra dada a ressaltar és que, exceptuant el Serradet de Barneres, la resta d'organitzacions hi podem trobar persones amb risc d'exclusió social.

Finalment hem vist que 3 de les 5 entitats (Sambucus, Maresmon i la fundació TacOsona) reben hores de formació ja sigui de font externa, interna o ambdues.

En relació amb l'àmbit d'aplicació dels resultats i clients hem pogut veure que totes les entitats entrevistades reinverteixen el 100% dels seus beneficis en les organitzacions.

Totes les entitats facturen, tot i que els volums són força dispars entre elles. A més, tenen un elevat grau de satisfacció per part dels seus clients, ja que afirmen que la majoria repeteixen i que també han pogut anar creant noves fidelitzacions fins al moment.

Excepte la fundació Dr. Trueta, totes les entitats coincideixen en què els seus productes són ecològics i a més, hi ha Sambucus, la fundació TacOsona i el Serradet de Barneres que realitzen més del 90% de les seves vendes en mercats de proximitat.

Si ens fixem en l'àmbit del finançament, podem concloure que: Sambucus, i les fundacions TacOsona i Dr. Trueta, tenen una ràtio d'autonomia financera que ronda entre el 60 i el 70% en els 3 casos.

Relacionat amb el finançament aliè hem pogut veure que Sambucus i el Serradet de Barneres és 100% ètic, ja que prové d'aportacions dels socis i d'ajudes d'altres fundacions i associacions. Mentre que la fundació TacOsona és totalment a la inversa, ja que el 100% del seu finançament prové dels bancs. Mentre que Maresmon obté el seu finançament a través de subvencions i finançament propi i la fundació Dr. Trueta té un finançament mix, ja que prové dels socis, propi i dels bancs.

Per últim, dins de l'àmbit d'operacions i processos hem pogut observar que totes les entitats compren com a mínim, el 80% del total a productors locals o de proximitat i que Sambucus, la fundació TacOsona i Maresmon treballen amb proveïdors que també apliquen l'ESS.

Referent als estalvis energètics hem pogut observar que actualment, el Serradet de Barneres és l'única entitat que té contactada l'energia a Som Energia però que tot i així, Sambucus, TacOsona, Maresmon i la fundació Dr. Trueta disposen d'altres mesures d'estalvi energètic.

Per acabar, totes les entitats coneixen la importància de respectar el medi ambient i per això disposen de diferents sistemes de reciclatge i reutilització a més que Sambucus i la fundació TacOsona disposen de certificats mediambientals.

Així doncs, podríem concloure que l'elecció dels indicadors pel part del grup de recerca ha donat bons resultats, ja que la majoria els hem pogut construir amb facilitat obtenint dades per a la seva posterior comparació. D'aquesta manera, s'espera poder ajudar a l'Ajuntament de Manlleu a impulsar el seu projecte per tal d'aconseguir els seus objectius i desenvolupar l'ocupació i el seu teixit. A més, durant el 2017 es realitzarà la continuïtat d'aquest projecte per tal de seguir creant nous projectes, construint noves accions, i sobretot sensibilitzar, educar i consolidar l'ESS al territori de Manlleu i àrea d'influència.

7. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

Ajuntament de Manlleu (2016) *informe de l'àrea de Promoció Social i Personal en relació a les necessitats habitatge social a Manlleu 2016*. [Revisat el 5 d'Abril del 2017]. Consulta en línia:

<http://transparencia.manlleu.cat/files/doc22460/informe-habitatge-social-2016.pdf>

Ajuntament de Manlleu (2017). *Iniciatives d'Economia Social i Solidària*. [Revisat el 24 de Gener del 2017] Consulta en línia: <https://manlleu.cat/treballar/empresa-d-economia-social-i-solidaria-ess.htm>

Ajuntament de Manlleu (2011). *Pla local d'habitatge de Manlleu 2011-2016* [Revisat el 10 de Febrer del 2017] Consulta en línia: <http://transparencia.manlleu.cat/files/doc22161/pla-habitatge-11-16.pdf>

CMPPO (2016) *Fundació Centre Mèdic Piscopedagògic d'Osona*. [Revisat el 25 de Gener del 2017] Consulta en línia: <http://www.cmppo.cat>

Comerç Just (2016) *Som comerç just i banca ètica*. [Revisat el 27 de Juliol del 2016]. Consulta en línia: <https://comercjustibancaetica.org/leconomia-solidaria/>

Creació (2015) *Observatori Socioeconòmic d'Osona*. [Revisat el 25 d'Agost del 2016] Consulta en línia: <http://www.observatorisocioeconomicosona.cat/index.php?seccio=quees>

Creative Commons (2016) *Cooperatives de Treball de Catalunya. Informe sobre Economia Social i Solidària a Barcelona*. [Revisat el 24 de Gener del 2017]. Consulta en línia: <http://www.cooperativest treball.coop/connecta/actualitat/2016/02/11/informe-sobre-economia-social-solidaria-barcelona-0>

Crowdfunding CRIC (2013). *Què són les economies transformadores?* [Revisat el 5 d'Agost del 2016]. Consulta en línia: <http://opcions.org/blog/que-son-les-economies-transformadores>

ECO CRI (2008) *¿De qué hablamos cuando hablamos de Economía Social i Solidaria? Concepto y nociones afines*. [Revisat el 28 de Juliol del 2016]. Consulta en línia:

http://www.economiasolidaria.org/files/Economia_social_y_solidaria_concepto_nociones.pdf

El Serradet de Barneres (2015) *El Serradet de Barneres*. [Revisat el 25 de Gener del 2017] Consulta en línia: <http://elserradetdebarneres.blogspot.com.es>

La mesura de l'Economia Social i Solidària des de l'àmbit del govern local. El cas de Manlleu i àrea d'influència. Carla Díaz Ferrer

Els Picarols (2016) *Els Picarols, Escola Bressol Municipal de Manlleu*. [Revisat el 25 de Gener del 2017] Consulta en línia: <http://elspicarols.cat>

Embarcador del Ter (2016) *l'Embarcador del Ter*. [Revisat el 25 de Gener del 2017] Consulta en línia: <http://gdt-embarcador.blogspot.com>

Es Posible (2012) (número 29). Es Posible, la revista de la gente que actúa. *Proyectos Sociales ¿gasto o inversión?* [Revisat el 24 de Gener del 2017]. Consulta en línia:

http://www.revistaesposible.org/phocadownload/esPosible-numero_29.pdf

FESC (2017) Fira d'Economia Solidària de Catalunya. [Revisat el 23 de Gener del 2017]. Consulta en línia: <http://www.firaesc.org>

Fundació Areté (2016) *Fundació Areté per la Inserció laboral i social*. [Revisat el 25 de Gener del 2017] Consulta en línia: <http://www.fundacioarete.cat/ARETE,-qui-som/>

Generalitat de Catalunya (2017) *Agència Catalana de l'aigua*. [Revisat el 29 de Març del 2017]. Consulta en línia:

<http://aca-web.gencat.cat/aca/appmanager/aca/aca?nfpb=true&pageLabel=B3000245291211296113151>

Generalitat de Catalunya (2016) Agència de l'Habitatge de Catalunya. [Revisat el 3 d'Abril del 2017]. Consulta en línia: <http://agenciahabitatge.gencat.cat/>

Generalitat de Catalunya (2016) Departament de Salut. Centre de resultats. *Àmbit d'atenció primària*. [Revisat el 27 de Març del 2017]. Consulta en línia:

https://onedrive.live.com/view.aspx?resid=4BF951AFAE8E0851!146&ithint=file%2cxlsx&app=Excel&authkey=!AHji_E3dm3ekhZo
http://observatorisalut.gencat.cat/web/.content/minisite/observatorisalut/ossccentralresultats/informes/fixers_estatics/CdR_Atencio_primaria_dades_2015.pdf

Generalitat de Catalunya (2016) *Observatori del Treball i el Model Productiu*. [Revisat el 27 de Febrer del 2017]. Consulta en línia:

http://observatoritreball.gencat.cat/ca/obs_ambits_tematics/obs_proteccio_social/

La mesura de l'Economia Social i Solidària des de l'àmbit del govern local. El cas de Manlleu i àrea d'influència. Carla Díaz Ferrer

Generalitat de Catalunya (2015) Departament de treball. Afers socials i Famílies. *Històric i evolució de les dades de la dependència a Catalunya*. [Revisat el 29 de Març del 2017]. Consulta en línia:

http://treballiaferssocials.gencat.cat/web/.content/03ambits_tematic/10dependencia/dades_dependencia/documents/desembre_2016_dades_dependencia.pdf

Generalitat de Catalunya (2013) Departament de Treball, Afers Socials i Famílies. *Indicadors territorials de risc de pobresa i d'exclusió social*. [Revisat el 3 d'Abril del 2017] Consulta en línia:

http://edusi.elvendrell.net/uploads/RESCD80Indicadors_ter_pobresa_ABB_13.pdf

Generalitat de Catalunya (2017) Servei català de la Salut. *Consultes: nombre de persones en llista d'espera per a les operacions quirúrgiques i el temps mitjà d'espera per a cada tipus d'intervenció*. [Revisat el 27 de Març del 2017]. Consulta en línia:

<http://catsalut.gencat.cat/ca/ciudadania/serveis-atencio-salut/com-accedeix/llestes-espera/operacions-quirurgiques/consulta/>
http://catsalut.gencat.cat/web/.content/minisite/catsalut/ciudadania/serveis_atencio_salut/com_accedeix/llestes_espera/presentacio_llestes_espera_tall_desembre_2016.pdf

Generalitat de Catalunya (2016) Transparència de Catalunya. *Rànquing Ajuntaments*. [Revisat el 6 de Febrer del 2017]. Consulta en línia:

<http://pressupostosmunicipals.transparenciacatalunya.cat/ranking/2016/l/economic/amount>

Gobierno Vasco (2010) *Departamento de Empleo y Políticas Sociales*. [Revisat el 23 de Gener del 2017] Consulta en línia: <http://www.gizartelan.ejgv.euskadi.eus/r45-econosoc/es>

Hortviu horta ecològica (2017) *Hortviu Horticultura ecològica*. [Revisat el 25 de Gener del 2017] Consulta en línia: <http://www.hortviu.com>

INAES (2016) *Instituto Nacional de Asociativismo y Economía Social*. [Revisat el 27 de Juliol del 2016]. Consulta en línia: http://www.inaes.gob.ar/?page_id=3481

La Ciutat Invisible, SCCL. (2016) *L'economia social i solidària a Barcelona* [Revisat l'1 d'Agost del 2016] Consulta en línia:

http://www.laciutatinvisible.coop/wpcontent/uploads/2016/02/essb_def3.pdf

Maresmon (2017) *Maresmon entitat solidària* [Revisat el 25 de Gener del 2017]. Consulta en línia: <http://www.maresmon.org>

La mesura de l'Economia Social i Solidària des de l'àmbit del govern local. Carla Díaz Ferrer
El cas de Manlleu i àrea d'influència.

OIT/Cinterfor (2017) Organización Internacional del Trabajo. *Como se construyen los indicadores.* [Revisat el 28 de Juliol del 2016]. Consulta en línia:

<http://guia.oitcinterfor.org/como-evaluar/como-se-construyen-indicadores>

OPE (2016) Economía Social i Solidària. *Espai Solidari.* [Revisat el 25 de Gener del 2017]
Consulta en línia: <https://ess.manlleu.cat/espai-solidari/>

OPE (2016) Economía Social i Solidària. *Horts Socials.* [Revisat el 25 de Gener del 2017]
Consulta en línia: <https://ess.manlleu.cat/horts-socials/>

OPE (2016) Economía Social i Solidària. *La Coope.* [Revisat el 25 de Gener del 2017] Consulta en línia: <https://ess.manlleu.cat/la-coope/>

OPE (2016) Economía Social i Solidària. *Les Basses.* [Revisat el 25 de Gener del 2017] Consulta en línia: <https://ess.manlleu.cat/les-basses/>

OPE (2016) Economía Social i Solidària. *Km-Osona.* [Revisat el 25 de Gener del 2017] Consulta en línia: <https://ess.manlleu.cat/km-osona/>

OVES (2017) Observatorio Vasco de Economía Social. [Revisat el 24 de Gener del 2017]
Consulta en línia: <http://www.oves-geeb.com/es/>

REAS (2016) *REAS Red de Redes.* [Revisat el 5 d'Agost del 2016]. Consulta en línia:

http://www.economiasolidaria.org/red_redes

REAS (2016) REAS, Red de Redes. *Propuestas para el impulso de la economía Social en el País Vasco.* [Revisat el 24 de Gener del 2017]. Consulta en línia:

http://www.economiasolidaria.org/documentos/propuestas_para_el_impulso_de_la_economia_social_en_el_pais_vasco

Rigol, M (Editora), (2016) Diputació de Barcelona. *Èxperiències d'economia social i solidària als municipis.* [Revisat l'1 d'Agost del 2016]. Consulta en línia:

<https://www.diba.cat/documents/36150622/41094827/Recull+Experi%C3%A8ncies+d'ESS+als+municipis.pdf/2259fe01-8553-47b6-b48f-404365db9f26>

Sambucus Cooperativa (2017) *Cooperativa Sambucus. De la terra a la taula creant oportunitats.* [Revisat el 25 de Gener del 2017] Consulta en línia: <https://www.sambucus.cat>

La mesura de l'Economia Social i Solidària des de l'àmbit del govern local. El cas de Manlleu i àrea d'influència. Carla Díaz Ferrer

Setem Catalunya i XES (2016) Pam a Pam. El teu mapa de l'economia solidària. [Revisat el 24 de Gener del 2017]. Consulta en línia: <http://pamapam.org/es/users/xes-terrassa>

Tac Osona (2016) *Tac Osona, Empresa Social*. [Revisat el 25 de Gener del 2017] Consulta en línia: <http://www.tacosona.cat/qui-som>

Temps X Temps (2016) *Temps x temps. A Manlleu intercanviem el nostre temps*. [Revisat el 25 de Gener del 2017] Consulta en línia:

<http://tempsxtemps.blogspot.com.es/search/label/temps%20x>

Trueta (2016) *Fundació humanitària Dr. Josep Trueta*. [Revisat el 25 de Gener del 2017] Consulta en línia: <http://www.trueta.cat/?s=tam-tam&lang=ca>

Tygel, D (2013/2014) RIPESS Red Intercontinental de Promoció de la Economia Social y Solidaria. [Revisat el 5 d'Agost del 2016]. Consulta en línia: <http://www.ripess.org/?lang=es>

VIVES PROYECTO (2013) *Acción contra el hambre. Fórmulas Jurídicas de la economía social*. [Revisat el 23 de Gener del 2017] Consulta en línia:

https://www.accioncontraelhambre.org/sites/default/files/documents/taller_3_formas_juridicas.pdf

XES (2016) *Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya*. [Revisat el 5 d'Agost del 2016]. Consulta en línia: <http://xes.cat/pages/xs110.php?i=1>

XX (2015) *Xarxa de Xarxes. Xarxa de Xarxes d'Acció Social i Cooperació al desenvolupament*. [Revisat el 15 d'Agost del 2016]. Consulta en línia:

<https://laxarxadexarxes.wordpress.com/about/>

Pla d'execució anual de l'Ajuntament de Manlleu (2015-2016) *Projecte: Innovació en ESS: oportunitats per l'ocupació i millora del teixit*. Manlleu: Ajuntament de Manlleu.

